

PS 79/15 Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant op 2 oktober 2015

Inhoudsopgave	
Inhoudsopgave	2
Index gesproken personen	3
Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant	5
Opening van de vergadering	9
Vragenhalfuur	10
PS 67/15: Lijst ingekomen stukken 8 juli tot en met 11 september 2015	20
Stemming	20
Bespreekstukken	35
PS 53/15: Afgeven verklaring van geen bedenkingen op de WABO-aanvraag onderdeel strijdig gebruik in het kader van het Provinciaal Inpassingsplan (PIP) N279-Noord	35
PS 48/15: Verstrekken hybride lening aan de BNG Bank	35
PS 55/15: Zienswijze op de ontwerpbegroting 2016 en de ontwerpmeerjarenraming 2017-2019 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)	51
PS 44/15: Wijziging Verordening ruimte 2014, kaartaanpassingen 4	57
Sluiting van de vergadering	65

Index gesproken personen

Altundal, N, 19, 33
Arts, mw. W.M.A., 20, 29, 31, 34
Bakker, W.J., 19, 33
Berg, H.F. van den, 19, 22, 29, 33, 40, 41, 49
Boon, M.C.H., 19, 33
Brake, I C.E.P. van, 20, 34
Braspenning, A.L.J., 20, 34
Brunklaus, mw. P.M., 18, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 58, 62, 63, 64
Burger Dirven, K.A.J.M., 18, 32
Claessens-Vloedgraven, mw. W., 19, 33
Deryckere, M.N.R.C., 19, 33
Dingemans, mw. F.M., 19, 34
Everling, M.J., 34
Griffier, 9
Gruijthuijzen, M.P.J.M. van, 20, 34
Haafden-Harkema S.C. van, 20, 34, 35
Hageman, J.J.C., 20, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 34
Hattem, A.W.J.A. van, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 51, 55, 57, 61, 63, 65
Heijman, J.H.W.F., 10, 12, 13, 18, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 34, 42, 54
Heijmans, N.G.L., 15, 16, 17, 18, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32
Hoon, mw. A.J.M. de, 19, 33
jonge, R.A. de, 20, 34
Kammen, mw. P. van der, 17, 18, 32, 37, 38, 41, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51
Kardol, mw. J.C., 17, 19, 34
Klitsie, mw. C.G.M., 19, 33, 58, 62
Knoet-Michels, mw. A.J.H., 19, 33
Koevoets, H.J.P.E., 18, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 35, 48
Kort, M.V. de, 19
Kouthoofd, T.P.D., 18, 32
Kutlu, S, 20
Kuijken, R.C.P., 19, 33, 51, 56
Maas, B.L.M., 19, 33, 58
Meel, J. van, 19, 33, 36
Meeuwis- van Langen, H.E.M., 19,
Meijer, A.A., 19, 34
Oosterveer, H., 20, 34
Ofters-Bruijnen, mw. S.M., 13, 20, 34
Overveld, W.A.A.M., 18, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32
Panhuizen, A.V., 20, 34
Portheine, P., 20, 34
Roijackers, H.I., 19, 33, 52, 53, 54, 57
Roks L.A.G., 19, 33
Schüller, mw. I.J.W., 20, 34
Sloot, mw. M.A.B. van der, 13, 14, 18, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33

Smeets, M.E.J., 20, 34, 40, 48, 52
Smeulders, S.J.A.H., 19, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 40, 41, 42
Spapen, s M., 19, 33
Staak, W.R.van der, 19, 33
Steenbakkers, S.P.M.F., 18, 33, 35, 36, 38, 40, 43, 44, 46, 47, 50
Surminski, mw. M.J.G.P., 19, 33
Uijlenhoet, A., 18, 33
Voorzitter, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 41, 42, 45, 46, 47, 48, 49, 51, 52, 55, 56, 61, 64, 65
Vreugdenhil, H.J., 20, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 42, 47, 53, 54, 56
Vught,, A.C.J.M. van, 32
Vugt, R.J. van, 18
Wel, M.C. van der, 18, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 59, 62, 64, 65

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS
mw. drs. C.J.M. Dortmans, griffier

Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Bakker, W.J.	PVV	Waalwijk
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bollen G.W.	VVD	Sint Anthonis
Boon, M.C.H.	PVV	Bergen op Zoom
Brakel, mw. C.E.P. van	CDA	Veldhoven
Braspenning, A.L.J.	CDA	Strijbeek
Brunklaus mw. Drs. P.M.	GroenLinks	Raamsdonk
Burger Dirven, Drs. K.A.J.M.	VVD	's-Hertogenbosch
Claessens-Vloedgraven, mw. W.	SP	Roosendaal
Deryckere, M.N.C.R.	CDA	Tilburg
Dingemans, mw. F.M.	D66	Kaatsheuvel
Dirken, mw. A.M.W.	VVD	Hoeven
Everling, M.J.	SP	Dongen
Gruijthuijsen, drs. M.P.J.M. van	VVD	Tilburg
Haaften - Harkema, mw. Drs. S.C. van	CDA	Goirle
Hageman, ir. J.J.C.	D66	Veldhoven
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Steensel
Heijman, J.H.W.F.	LokaalBrabant	Tilburg
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hoon, mw. A.J.M. de	CDA	Etten-Leur
Jonge, R.A. de	SP	Halsteren
Kammen, mw.drs. P. van der	PVV	Tilburg
Kardol, mw. J.C.	PVV	Uden
Klitsie, mw.drs. C.G.M.	D66	Tilburg
Knoet-Michels, mw. A.J.H.	PvdA	Vlierden
Koevoets, H.J.P.E.	VVD	Bergen op Zoom
Kort, M.V. de	PvdA	Vught
Kouthoofd, T.P.D.	VVD	Eindhoven
Kuijken MSc, R.C.P.	CDA	Bergeijk
Kunst - van Suijlekom, mw. G.P.	LokaalBrabant	's-Gravenmoer
Kutlu, S.	D66	Eindhoven
Loon, A. van	CU-SGP	Veen
Maas, B.L.M.	PvdA	Netersel
Meel, J. van	SP	Bavel
Meeuwis - van Langen H.E.M.	D66	Best
Meijer, A.A.	D66	Breda
Oosterveer, H.	50PLUS	Waalre
Otters - Bruijnen, mw. Mr. S.M.	VVD	Vught
Overveld, W.A.A.M. van	50PLUS	Oudenbosch

Panhuizen A.V.
Portheine, P.
Roijackers, mw. H.I.
Roks, L.A.G.
Schüller, mw. Drs. I.J.W.
Sloot, mw. M.A.B. van der
Smeets, drs. M.E.J.
Smeulders, S.J.A.H.
Spapens, M.
Staak, W.R.van der
Steenbakkers, S.P.M.F.
Surminski, mw. M.J.G.P.
Uijlenhoet, A.
Vreugdenhil, ing. H.J.
Vugt, drs. R.J. van
Wel, ir. M.C. van der

VVD
VVD
GroenLinks
PVV
VVD
CDA
D66
PvdA
SP
SP
CDA
PvdD
GroenLinks
CU-SGP
CDA
PvdD

Tilburg
Riethoven
's-Hertogenbosch
Etten-Leur
Woudrichem
's-Hertogenbosch
Oosterhout
Helmond
's-Hertogenbosch
Boskant
's-Hertogenbosch
Hoogerheide
Rosmalen
Nieuwendijk
Woudrichem
Rijsbergen

Agenda

De vergadering begint om 13.45 uur

Opening van de vergadering / vaststellen agenda

Vragenhalfuur

Actuele moties

Stemming

67/15 Lijst Ingekomen Stukken 8 juli tot en met 11 september 2015

59/15 Beleidsdebat bestuursakkoord 2015-2019

Bespreekstukken

**53/15 Afgeven verklaring van geen bedenkingen op de WABO-
aanvraag onderdeel strijdig gebruik in het kader van het Provinciaal
Inpassingsplan (PIP) N279 Noord**

48/15 Verstrekken hybride lening aan de BNG Bank

**55/15 Zienswijze op de ontwerpbegroting 2016 en de
ontwerpmeerjarenraming 2017-2019 van de Gemeenschappelijke Regeling
Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN).**

44/15 Wijziging Verordening ruimte 2014, kaartaanpassingen 4

VI. Sluiting

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 2 oktober 2015

Voorzitter: Drs. M.P.J.M. van Gruijthuijsen, eerste vicevoorzitter PS

Loco-griffier: mw. mr. K.A.E. ten Cate

Volgens de presentielijst zijn 53 leden aanwezig, te weten:

Altundal, mw. Arts, Bakker, Van den Berg, Boon, mw. Van Brakel, Braspenning, mw. Brunklaus, Burger Dirven, mw. Claessens - Vloedgraven, Deryckere, mw. Dingemans,, Everling, Van Gruijthuijsen, mw. Haaften - Harkema, Hageman, Van Hattem, Heijman, Heijmans, de Hoon, de Jonge, mw. Van der Kammen, mw. Kardol, mw. Klitsie, mw. Knoet - Michels, Koevoets, de Kort, Kouthoofd, Kuijken, Kutlu, Maas, Van Meel, mw. Meeuwis - van Langen, Meijer, Oosterveer, mw. Otters - Bruijnen, Overveld, Panhuizen, Portheine, Roks, mw. Roijackers, mw. Schüller, mw. Van der Sloot, Smeets, Smeulders, Spapens, Van der Staak, Steenbakkers, mw, Surminski, Uijlenhoet, Vreugdenhil, Van Vugt, Van der Wel.

Afwezig is een lid te weten: Bollen en mw. Dirken.

Opening van de vergadering

De voorzitter opent om 13.45 uur de vergadering.

De **voorzitter**: Dames en heren. Wij openen de vergadering met het gebruikelijke moment van stilte. Ik verzoek u allen daartoe te gaan staan.

De vergadering neemt enkele minuten stilte in acht

Gaat u zitten. Zoals u kunt zien, zit de commissaris niet op deze plek. Hij is vanmiddag verhinderd vanwege het bijwonen van de al eerder geplande jaarlijkse bijeenkomst van Brabantse burgemeesters. Ik vraag de griffier ons mededeling te doen van eventuele berichten van verhindering.

De **griffier**: Er is bericht van verhindering ontvangen van de leden mw. Dirken en Bollen.

De **voorzitter**: Ik heet alle aanwezigen van harte welkom en in het bijzonder onze gasten op de publieke tribune. Het gaat vandaag om gasten van mevrouw Brunklaus van GroenLinks die een inburgeringsprogramma volgen bij Stichting Nieuwkomers en Vluchtelingenwerk Brabant Centraal. Ik heet hen nogmaals hartelijk welkom.

Verder hebben wij vandaag twee jarigen in ons midden: Willem Bakker en Arend Meijer. Van harte gefeliciteerd!

(applaus)

Kan iedereen zich vinden in de agenda van vandaag? Ik zie dat dit het geval is. Er zijn drie vragen ingediend. Er zijn vandaag geen actuele moties.

Vragenhalfuur

De **voorzitter**: De fracties van de PVV, het CDA en Lokaal Brabant hebben vragen ingediend. De vragen van de PVV en Lokaal Brabant hebben betrekking op hetzelfde onderwerp. Wij stellen voor die als eerste te behandelen. Ik verzoek de heer Van Hattem om in twee minuten zijn vragen toe te lichten.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Op 26 september verscheen in BN/De Stem een artikel onder de kop "Gedeputeerde heeft 't verbruid", waarin werd gesteld dat gedeputeerde Van den Hout voor de zoveelste keer afwezig zou zijn geweest bij het COVM-overleg (Commissie voor Overleg en Voorlichting over het Milieu) voor vliegbasis Gilze-Rijen. De PVV-fractie heeft hierover de volgende vragen aan het college:

- 1) Bent u bekend met het artikel?
 - 2) Klopt de berichtgeving in dit artikel dat gedeputeerde Van den Hout niet bij het halfjaarlijks COVM-overleg in Gilze-Rijen aanwezig was? Zo ja, om welke reden?
 - 3) Volgens een van de leden van de COVM-commissie zou gedeputeerde Van den Hout die avond bij een SP-avond in Breda aanwezig zijn geweest, getuige zijn berichten op twitter. Klopt deze constatering? Zo nee, waarom niet?
 - 4) In 2013 kreeg deze gedeputeerde ook al kritiek vanwege veelvuldige afwezigheid bij COVM vergaderingen. In beantwoording van Statenvragen van onze fractie stelden GS toen: "Bij genoemde vergaderingen is sprake geweest van een zorgvuldige afweging in prioriteitstelling. Het zal duidelijk zijn dat het soms niet anders kan, dan een andere keuze te maken dan het voorzitten van een COVM-vergadering."
- Heeft de gedeputeerde ook deze keer een zorgvuldige afweging in prioriteitstelling gemaakt en waarop is die afweging gebaseerd?
5. Heeft voor de gedeputeerde een partijpolitieke bijeenkomst een hogere prioriteit dan het voorzitten van de COVM?
 6. Deelt u de mening van onze fractie dat dit een schoffering is van de COVM en daarmee van alle betrokkenen waaronder de omwonenden van de vliegbasis door prioriteit te geven aan partijpolitieke bijeenkomsten?
 7. Niet alle notulen van COVM-overleggen zijn op internet beschikbaar. Kan de gedeputeerde aangeven bij hoeveel vergaderingen van de COVM hij afwezig was in de afgelopen twee jaar en om welke redenen? Hierbij doelen wij op alle COVM's waarin de gedeputeerde zitting heeft.
 8. De provincie moet wettelijk gezien met een gedeputeerde voorzien in een voorzitter voor de COVM. Volgens het reglement van de COVM Gilze-Rijen kan de gedeputeerde een plaatsvervanger vanuit de provincie aanwijzen. Waarom heeft hij voor de overleggen waarbij hij afwezig was geen plaatsvervangend voorzitter vanuit de provincie aangewezen?
 9. Neemt de gedeputeerde de COVM-overleggen en de omwonenden nog wel serieus?
 10. Wat gaat het college doen om het voorzitterschap van de COVM's naar behoren in te vullen?

De **voorzitter**: Ik geef nu de heer Heijman het woord om zijn vragen te stellen. Ook voor hem geldt een spreektijd van twee minuten.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voorzitter. Wij hebben uit kringen van de COVM gehoord dat er wat problemen waren. Wij waren dan ook niet verrast door het stukje in het Brabants Dagblad van twee dagen geleden. Daarin stond precies wat het probleem is. Wij hebben vier vragen. Deze liggen een beetje in het verlengde van de vragen van de fractie van de PVV.

1. Klopt het dat er regelmatig vergaderingen van de COVM plaatsvinden zonder dat de gedeputeerde daarbij aanwezig is?
2. Heeft de gedeputeerde gesprekken gevoerd met deze commissie over zijn afwezigheid en de redenen waarom? En zo ja, heeft de commissie die redenen geaccepteerd?
3. Heeft de gedeputeerde klachten gekregen over zijn betrokkenheid? Zo ja, wat heeft hij gedaan om daaraan tegemoet te komen en zo nee, is hij verbaasd over het feit dat er kritiek is op zijn optreden?
4. Is er een adequate vervangingsregeling als de gedeputeerde vanwege dwingende omstandigheden niet aanwezig kan zijn?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter. Het komt niet vaak voor, maar vandaag lijken de heer Van Hattem en ik wel twee zielen één gedachte. Dat mag ook weleens gezegd worden. Ik onderken de problemen zoals de heer Van Hattem die schetst, maar ik wil ook een paar dingen rechtzetten. Ik was woensdag niet bij een partijpolitieke bijeenkomst en ik laat partijpolitieke bijeenkomsten nooit prevaleren boven bestuurlijke afspraken.

Ik heb via de notulen proberen te achterhalen wanneer ik vanaf 2012 de vergaderingen van de COVM Gilze-Rijen heb bijgewoond. Van de acht vergaderingen heb ik er zeker drie niet kunnen bijwonen, waaronder die afgelopen september. Bijna elke entry in mijn agenda is een compromis uit verschillende mogelijkheden. Mijn staf en ik maken de afweging welke bijeenkomst prioriteit heeft. Bestuurlijke bijeenkomsten hebben prioriteit boven de meer praktische en technische bijeenkomsten zoals die van de COVM. De COVM is geen echt bestuurlijk overleg. Daar wordt geen beleid gemaakt, daar worden vooral praktische zaken afgehandeld. Naast mij zitten er ook erg weinig bestuurders in de COVM; soms een wethouder of een burgemeester, maar over het algemeen zijn het raadsleden of vertegenwoordigers van omwonenden, van de vliegbasis en van maatschappelijke organisaties die daar actief zijn.

Is dat een probleem? Nee, behalve als wij moeten constateren, zoals dat onlangs is gebeurd, dat wij voor elke vergadering wel de juiste afweging maken en de juiste prioriteiten stellen maar dat dit te vaak ertoe leidt dat de COVM aan de achterste mem hangt. Per keer is het de juiste beslissing maar voor de structuur is dit niet genoeg. Ik heb een maand geleden voordat dit allemaal begon, de opdracht gegeven om te kijken naar alternatieven om de COVM te voorzien van een meer structurele aanwezigheid vanuit de provincie. Dat voorstel is ondertussen klaar, dat leg ik aanstaande dinsdag voor in GS om het met de collega's te bespreken. Daarna zien wij wel verder hoe dat gaat. U moet daarvan niets spectaculairs verwachten, het ligt redelijk voor de hand. Tijdens de vergaderingen van de COVM die ik niet zelf kan bijwonen geldt een vervangingsregeling. De vicevoorzitter neemt het over. Dat is overigens nooit een probleem omdat het voorzitten van die vergadering over het algemeen een zeer technische taak is. Het is daarom beter dat de vicevoorzitter het overneemt in plaats van dat wij iemand van de provincie invliegen die niet bekend is met het werk van de COVM. Wij doen het net als hier in de Staten: als de voorzitter er niet is, dan komt de vicevoorzitter. Dat is bij de COVM niet anders.

Alles bij elkaar denk ik dat ik de goede afwegingen heb gemaakt. Er vindt prioritering per vergadering plaats maar dat leidt structureel tot een te grote afwezigheid bij de COVM. De COVM verdient beter en daarom werken wij aan een oplossing.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem en de heer Heijman krijgen beiden één minuut voor hun tweede termijn.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Het is in ieder goed om te horen dat hij ook zelf het probleem onderkent. Wij blijven echter wel zitten met de vraag waaraan de gedeputeerde op die bewuste avond in september wel prioriteit gegeven heeft. Ik vind het best schokkend om hem te horen zeggen dat het vooral een technische en praktische bijeenkomst is. Naar

mijn beleving is dat niet zo. Het is het officiële overlegorgaan voor de omwonenden van een vliegbasis. Voor mensen die klachten hebben over geluidsoverlast en andere zaken is er de COVM om te kunnen spreken met bestuurders, met de provincie, met gemeenten en andere belanghebbenden. Ik vind het dan toch wat kort door de bocht als de gedeputeerde zegt dat bestuurlijk overleg belangrijker is. Welk overleg kan er nu belangrijker zijn dan spreken van de eigen inwoners? In die zin wil ik nog graag een verduidelijking.

De gedeputeerde zegt dat hij kan worden vervangen door de vicevoorzitter, maar het is wel wettelijk geregeld dat de provincie de voorzitter moet leveren. Hij moet zich wel houden aan de Luchtvaartwet. Ik vind het een zwak argument en wil graag een verduidelijking van hoe dit op een adequate manier wordt geregeld.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voorzitter. Ik dank de gedeputeerde voor zijn antwoorden. Een van mijn vragen is niet helemaal beantwoord. De gedeputeerde heeft wel aangegeven dat hij regelmatig niet aanwezig was bij de vergaderingen. Daarom vraag ik nogmaals of hij daarover met de COVM gesproken heeft en of de commissie de reden van zijn afwezigheid kende. Uit de berichten krijg ik de indruk dat dit niet het geval was.

Als de gedeputeerde zich laat vervangen door een lid van de commissie en niet door iemand van de provincie kan dat lid niet helemaal vrij meepraten in die commissie. Die persoon zit daar om inhoudelijk een punt te maken voor zijn achterban en op die manier kan dat niet helemaal. Ik denk dat het beter is als er iemand van de provincie komt.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Natuurlijk overleg ik niet met de commissie als ik mij afmeld. Dat zou mij meer tijd kosten dan naar de commissie te gaan. Ik word afgemeld en dat betekent dat de vicevoorzitter van de commissie de vergadering overneemt. Zo hoort dat en zo staat dat overigens ook in de Luchtvaartwet omschreven.

De heer Van Hattem vraagt zich af hoe je prioriteiten aanbrengt in de verschillende afspraken. Wat kan er in hemelsnaam belangrijker zijn dan een vergadering van de COVM? Wij hebben daarvan in 2013 bij de beantwoording van schriftelijke vragen al een aantal voorbeelden gegeven. De heer Van Hattem gaf toen specifieke data waarop ik er niet was. Er vond bijvoorbeeld tegelijkertijd een bestuursvergadering plaats van de Omgevingsdienst. Daar wordt in tegenstelling tot de COVM wel serieus beleid gemaakt. Dat is geen degradatie van de COVM, maar dat is nu eenmaal een commissie die op een redelijk praktische en technische manier procedures afwikkelt, zoets als een hoor- en adviescommissie waar ook geen bestuurder voorzitter is. Niet voor niets is die constructie gekozen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Het zijn wel belangrijke procedures. Het gaat over luchtvaartbesluiten waarbij heel veel bewoners belang hebben. Ik vind dat de gedeputeerde dit nogal lichtvaardig opvat. Hij noemt de Omgevingsdienst als grotere prioriteit. Er bereiken mij echter ook signalen dat de gedeputeerde ook regelmatig afwezig is bij de bestuursvergaderingen van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant. Kan hij aangeven of dit bij meer qualitate qua nevenfuncties speelt? Ik krijg de indruk dat het geen incident is.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ja, ik heb meer dan twintig van dit soort functies. Het komt inderdaad weleens voor dat ik daar niet heen kan. Als ik niet naar de Omgevingsdienst Midden-Brabant kon, zal dat geweest zijn omdat er op dat moment iets belangrijkers speelde.

De heer **Van Hattem** (PVV): Vindt er dan wel goed overleg en terugkoppeling plaats met de betrokken bestuurders in die overleggen. Ik krijg signalen dat de manier waarop het nu gaat, toch niet erg op prijs wordt gesteld.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Het zijn twee verschillende vragen. Natuurlijk krijg ik terugkoppeling hoe de vergadering gaan als ik daar niet bij geweest ben. Met alle respect, ik ben niet verantwoordelijk voor de signalen die de heer Van Hattem krijgt.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Ik hoorde de heer Van Hattem zojuist zeggen dat de vertegenwoordiger van de provincie een gedeputeerde moet zijn, maar volgens artikel 28 van de Luchtvaartwet gaat het om een vertegenwoordiger van de provincie, dat hoeft dus niet perse een gedeputeerde te zijn. Ik begrijp wel dat GS hierin hun verantwoordelijkheid nemen, dat onderkent de gedeputeerde ook. Kan hij inderdaad de garantie geven dat er een goede samenwerking zal plaatsvinden in het kader van de vliegbasis Gilze-Rijen?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ik heb een voorstel gedaan aan het college, maar daar spreken wij aanstaande dinsdag pas over.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Ik kom nog even terug op mijn vraag over de afwezigheid van de gedeputeerde bij vergaderingen van de commissie. Als dat zo regelmatig voorkomt, is het dan niet logisch dat de gedeputeerde even met de commissie overlegt: ik ben er vaak niet, dit is de reden en hoe denken jullie daarover? Dan is er ten minste een gesprek over.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Vanaf 2012 tot nu ben ik drie keer niet bij een vergadering van de COVM Gilze-Rijen aanwezig geweest. Omdat dit ook speelt bij andere COVM-vergaderingen hebben wij voor onszelf het signaal opgepikt dat er een structurele vervanger moet komen. Het is immers een verantwoordelijkheid van de provincie om dat goed in te vullen. Ik overleg hierover met mijn collega's binnen de provincie en niet binnen de COVM.

De **voorzitter**: Conform de procedure mogen nu andere fracties hierover een vraag stellen. Ik constateer dat dit niet het geval is. Ik dank de vragenstellers en de gedeputeerde hartelijk.

De volgende vraag is van de fractie van het CDA. Ik geef mevrouw Van der Sloot ook twee minuten voor haar eerste termijn.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voorzitter. In de vorige vergadering hebben wij met een grote meerderheid een motie aangenomen over de opvang van vluchtelingen in Brabant. Wij gaan ervan uit dat het college al stevig aan de slag is met de uitvoering van deze motie. Met het oog op wat er allemaal gebeurt, hebben wij nog een suggestie voor het college. Wij merken dat er veel onduidelijkheid bestaat over de feiten en cijfers over de huisvesting en noodopvang van deze vluchtelingen en statushouders. Onze vraag aan het college is of hieraan op de provinciale website aandacht besteed kan worden en of er duidelijkheid kan worden gecreëerd over de cijfers, de bevoegdheden, de procedures en de rol van de provincie daarin. Wij zien het publiceren van deze informatie in lijn met het publiceren van prognoses over de bevolkingsgroei en de woningbehoefte.

Het is een suggestie voor de praktische uitwerking. Wij horen hierop graag het antwoord van het college.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Voorzitter. Ik dank mevrouw Van der Sloot voor de suggestie. Bij het ter hand nemen van de uitvoering van de motie die de Staten hebben aangenomen, hebben wij

geconstateerd dat het heel erg druk is zowel met vragen als antwoorden. Gisteren heb ik overleg gehad met de portefeuillehouders die wonen in Zuidoost-Brabant. Ook een van de burgemeesters was daarbij. Dan zie je dat er juist op het terrein van communicatie echt een urgentie ligt om met elkaar een slag te nemen. Ik wil heel graag de suggestie van mevrouw Van der Sloot meenemen en in ieder geval op onze eigen website zo veel mogelijk duidelijkheid creëren. Als ik elke dag de krant open sla of mijn I-pad aanzet, heb ik echter niet de indruk dat wij daarmee meteen voor veel eenduidigheid zorgen. Het is op dit moment heel erg druk. Zowel met burgemeesters als met portefeuillehouders wonen is de afspraak gemaakt dat wij vanuit de regionale schaal waarop al veel informatie wordt gedeeld met elkaar zullen bekijken hoe wij die communicatie verder gestalte zullen geven. Ik vind de suggestie van mevrouw Van der Sloot uitstekend en zal daaraan invulling geven.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot, hebt u behoefte aan een tweede ronde?

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Nee, voorzitter, dank u wel.

De **voorzitter**: Andere fracties? Ik zie mijnheer Van Hattem knikken. Hij krijgt twee minuten om vragen te stellen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Het is al erg genoeg dat Nederland en ook onze provincies wordt overspoeld door een asieltsunami. Het is deerniswekkender dat deze provincie dit actief faciliteert en medewerking verleent om huisvesting mogelijk te maken. Er vindt ook geen actief beleid plaats om de sociale woningbouw voor Brabantse woningzoekenden te stimuleren. Daar is ook geen extra informatie voor beschikbaar. Het is eigenlijk van de zotten om het nu wel op deze manier te doen.

Ik heb een vraag aan de gedeputeerde. Hij zegt dat er overleg geweest is met alle betrokken bestuurders o.a. met wethouders. Verder zegt hij dat het heel erg druk is. Wat bedoelt hij concreet met "heel erg druk"? Welke concrete afspraken zijn er gemaakt? Verder spreekt hij over de urgentie om met elkaar een slag te maken. Welke slag wil de gedeputeerde hier maken? Moeten de grenzen nog verder open? Moet de asielinvasie nog harder deze kant opkomen? Op deze manier zien wij het helemaal de verkeerde kant opgaan!

De **voorzitter**: Ik vraag de gedeputeerde in één minuut te antwoorden.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Voorzitter. Eigenlijk maakt de heer Van Hattem duidelijk dat er inderdaad de behoefte is om helder te communiceren waar wij voor staan. Hier staat een gedeputeerde die met wethouders in de regio invulling geeft aan verantwoordelijkheden rond volkshuisvesting, rond wonen. In dat kader behoren mensen met een status inderdaad tot de doelgroep waarover wij ons in Nederland zorgen maken. Wij hebben met elkaar afgesproken dat wij ons zullen inspannen om voor deze groep een voldoende woningaanbod te creëren. Dat doen wij al jaren en dat blijven wij doen. Mevrouw Spierings ziet namens de provincie op toe dat gemeenten daarin hun primaire verantwoordelijkheid waarmaken. Ik ben vanuit het college ondersteunend in de richting van de regionale portefeuillehouders wonen om met elkaar te kijken hoe wij doelstelling zo goed mogelijk kunnen invullen. Ik begrijp ook uit de opmerking van de heer Van Hattem dat er veel vragen zijn over het effect bijvoorbeeld op wachtlijsten bij sociale huurwoningen. Dat zullen wij met elkaar inzichtelijk moeten maken, maar het systeem is erop ingericht dat de extra vraag die ontstaat doordat mensen met een status in Nederland recht hebben op huisvesting, niet ten koste gaat van de ruimte die er is voor mensen die al langer in Nederland verblijven om ook een sociale huurwoning te krijgen. Daar is het hele systeem op gericht. Daar zijn wij medeverantwoordelijk voor en die verantwoordelijkheid pakken wij heel graag op.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat was niet helemaal de beantwoording van mijn vragen. Ik heb o.a. gevraagd welke afspraken er gemaakt zijn met die betrokken wethouders. Wat is er allemaal concreet afgesproken? Welke slag moet volgens de gedeputeerde gemaakt worden? Ik wil één punt heel concreet krijgen. Zijn er afspraken gemaakt over woningen uit de Brabantse Verkoop Garantie (BVG)? Wij zien namelijk dat het een miljoen euro extra heeft gekost om die beschikbaar te stellen. Als er nog geen afspraken over gemaakt zijn, wilt u dat dan ook alstublieft niet doen?

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Ik praat over het feit dat ik overleg heb in de regio met portefeuillehouders wonen en dat is niet afwijkend van andere jaren. Dat overleg is erop gericht om jaarlijks afspraken te maken over de opgave die er ligt. Het is volstrekt duidelijk dat deze opgave verzwakt door de vluchtelingensituatie waarmee ook Nederland geconfronteerd wordt. Dat betekent dat wij nu opnieuw afspraken maken en dat wij ons meer zullen moeten inspannen en suggesties moeten doen om die extra vraag te accommoderen. Wat mij betreft is het regionaal overleg daarop gericht. In het regionaal overleg zijn geen afspraken gemaakt over de inzet van woningen vanuit de Brabantse Verkoop Garantie. Ik ga de laatste vraag niet definitief beantwoorden omdat dit nog onderwerp is van gesprek, maar ik heb de vorige keer al gezegd dat de inzet van woningen vanuit de Brabantse Verkoop Garantie voor deze situatie eigenlijk nauwelijks soelaas biedt. Wij hebben op dit moment nog een zestigtal woningen dat in 90% van de gevallen gewoon verhuurd wordt. Dat is op dit moment geen beschikbare voorraad. Er zijn heel veel andere oplossingen nodig en mogelijk om in de huisvestingsbehoefte te voorzien, maar voor de BVG zijn op dit moment geen afspraken in de regio gemaakt.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem tweede termijn.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Ik hoor toch geen keihard antwoord . De gedeputeerde zegt dat er op dit moment nog geen afspraken gemaakt zijn. De vorige keer zei dat gedeputeerde dat er nog wel een klein deel beschikbaar was. De kans bestaat dus dat die afspraken alsnog gemaakt kunnen worden. Gelet op dit antwoord zie ik mij toch genooddaakt een motie in te dienen waarin staat dat er absoluut geen medewerking moet worden verleend aan het inzetten van de woningen uit de BVG voor deze doelgroep.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik dacht dat het op grond van het Reglement van Orde niet mogelijk was moties in te dienen tijdens het vragenhalfuurtje.

De **voorzitter**: Ik kijk even naar de griffier. Het klopt, mijnheer Heijmans, het is inderdaad niet mogelijk om tijdens het vragenhalfuur een motie in te dienen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Onder het vigerende Reglement van Orde is dat wel degelijk mogelijk. Het wordt nergens uitgesloten.

De **voorzitter**: U stelt eigenlijk een punt van orde voor, mijnheer Van Hattem?

De heer **Van Hattem** (PVV): Nee, een motie en dat is eerder gebeurd.

De **voorzitter**: Het wordt even nagezocht door de griffie.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

De **voorzitter**: Wij hebben het even laten uitzoeken. Mijnheer Van Hattem, u wenst geen ordevoorstel te doen. Dan blijft alleen het indienen van een motie over. In het huidige vigerende Reglement van Orde staat dat een motie ingediend moet zijn bij een geagendeerd onderwerp. Dat betekent dus niet tijdens een vragenhalfuurtje. In het presidium is afgesproken dat wij hier nu al in de geest van de nieuwe werkwijze zouden opereren. In het nieuwe Reglement van Orde wordt verduidelijkt wat er in het vigerende Reglement van Orde daadwerkelijk bedoeld wordt.

De heer **Van Hattem** (PVV): Er is geen enkele reden om iets met het nieuwe Reglement van Orde te maken te hebben. Dat is nog niet van kracht, het vigerende Reglement van Orde geldt. Ik wil in herinnering brengen dat in de vorige Statenperiode een motie van 50PLUS bij het Vragenbeurtje in behandeling is genomen, in stemming is gebracht en ook is aangenomen. Er is dus een bestaande praktijk dat dit al eerder is toegelaten. Het stuk gaat geagendeerd, want het vragenhalfuurtje staat op de agenda. Die agenda hebben wij met zijn allen aan het begin van de vergadering vastgesteld en bij een geagendeerd punt kunnen wij een motie indienen.

De heer **Heijmans** (SP): Ik denk dat het huidige Reglement van Orde duidelijk is: een geagendeerd onderwerp. Dat wil zeggen dat de opvang en de huisvesting van asielzoekers geen geagendeerd onderwerp is. Wij hebben nadrukkelijk afgesproken dat er geen moties kunnen worden ingediend bij het vragenhalfuurtje omdat dat dan de manier zou worden om een actuele motie in te dienen. Dan zou men twee vragen stellen en vervolgens een motie indienen! Het lijkt mij heel duidelijk dat de geest van dit Reglement van Orde was dat een vragenhalfuurtje zich beperkt tot een aantal vragen die gesteld worden; geen moties en geen amendementen.

De **voorzitter**: Dat was ook de conclusie van het onderzoek dat wij hier hebben uitgevoerd.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Dan maak ik hierbij wel een punt van orde. Ik vind het niet correct wat de heer Heijmans zegt, namelijk dat het in de geest van het Reglement van Orde is. Het vigerende Reglement van Orde geldt. Het stuk staat op de agenda. Die agenda hebben wij vastgesteld. Het punt huisvesting van asielzoekers is bij het Vragenbeurtje aan de orde en daarmee staat het op de agenda. Bij iets dat op de agenda staat, kan volgens het vigerende Reglement van Orde een motie worden ingediend. Dat is in de vorige periode ook toegelaten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, mijnheer Van Hattem, dat wij nu stemmen over de vraag of uw motie inderdaad in stemming gebracht mag worden. Dat is de procedure bij een ordevoorstel. Dat is de enige manier waarop wij dit kunnen doen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Het gaat om het Reglement en niet om gewogen meerderheden hier.

De heer **Heijmans** (SP): Nee, wij stemmen ook allemaal, het is geen kwestie van een gewogen stemming.

De **voorzitter**: Als er een ordevoorstel wordt gedaan, moeten de Staten zich daarover uitspreken, mijnheer Van Hattem. U doet nu een ordevoorstel, dat heb ik toch goed begrepen?

De heer **Van Hattem** (PVV): Mijn punt van orde is dat ik niet accepteer wat er zojuist werd gesteld over het Reglement van Orde. Ik vraag niet om een stemming daarover, ik vraag om een rechtmatige toepassing van het Reglement van Orde. Dat is het enige wat ik vraag.

De **voorzitter**: De interpretatie die hieraan zojuist gegeven is, is dat het niet mogelijk om die motie in te dienen, mijnheer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat is dan een onjuiste interpretatie.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik vind dat u de heer Van Hattem heel netjes de kans hebt gegeven om een voorstel van orde in te dienen. De heer Van Hattem wenst daar geen gebruik van te maken. Wat mij betreft is hiermee het onderwerp afgelopen. Als iemand geen gebruikmaakt van zijn kans gaan wij gewoon verder met de beraadslagingen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Dat bepaalt de heer Heijmans niet!

De **voorzitter**: Dat klopt, mijnheer Van Hattem, dat bepaalt de voorzitter uiteindelijk. Als ik het goed begrijp, mijnheer Van Hattem, wenst u stemming over de vraag of uw interpretatie van het Reglement van Orde de juiste is. Dat is uw ordevoorstel.

De heer **Van Hattem** (PVV): Nee, voorzitter, ik vraag om handhaving van het vigerende Reglement van Orde en niet meer dan dat.

De **voorzitter**: Het gaat dus om de interpretatie van het Reglement van Orde. Hier wordt gezegd en dat zeg ik u als voorzitter dat het conform het vigerende Reglement van Orde niet mogelijk is een motie in te dienen bij het Vragenhalfuurtje. Als u dan zegt, mijnheer Van Hattem, dat u die motie toch in stemming wilt brengen, kan dat via een punt van orde dat u zegt nu in stemming te willen brengen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dan vraag ik vijf minuten schorsing om dit goed te kunnen uitzoeken.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Het is natuurlijk uw recht om te schorsen, maar u hebt zojuist vijf minuten geschorst om te checken of een dergelijke motie kan worden ingediend bij het vragenhalfuurtje. Uw antwoord was: nee, dat kan niet. Dan kan de heer Van Hattem via een voorstel van orde alsnog voor elkaar krijgen dat deze Staten over die motie gaan stemmen, maar u hoeft van mij niet nog een keer te gaan kijken in het Reglement van Orde of u het de eerste keer wel goed gezien hebt.

Mevrouw **Kardol** (PVV): Voorzitter. Op 14 maart 2014 is tijdens het Vragenuurtje een motie ingediend door de Partij van de Arbeid. Dat is conform het huidige Reglement van Orde. Ik zie geen reden waarom de motie van de heer Van Hattem niet wordt toegelaten.

De **voorzitter**: Wanneer er sprake is van een verschil rondom de uitleg van het Reglement van Orde raadpleegt, volgens artikel 48 van het huidige Reglement van Orde, de voorzitter Provinciale Staten en de griffie en neemt een beslissing. Die beslissing is zoals ik u zojuist als eerste reactie heb toegelicht.

Mevrouw **Kardol** (PVV): Dat druist totaal in tegen de beslissing die de voorzitter gemaakt heeft op 14 maart 2014. Dat was gewoon conform het Reglement en daar is bij het Vragenuurtje een motie toegestaan.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. Volgens uw interpretatie van het Reglement hebben wij dus net niet over een geagendeerd onderwerp gesproken. Wij hebben toch de agenda vastgesteld! In die

vastgestelde agenda hebben wij een punt geagendeerd voor het vragenhalfuurtje en bij dat punt willen wij nu een motie indienen.

De **voorzitter**: U hebt twee mogelijkheden. De eerste is dat u aan de Staten een punt van orde voorstelt om te vragen of zij dit in stemming willen brengen. De andere mogelijkheid is dat ik conform artikel 48 van het vigerende Reglement van Orde een beslissing neem.

Mijnheer Van Hattem, kan ik ervan uitgaan dat u geen ordevoorstel doet?

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik doe wel een ordevoorstel, namelijk of de motie in stemming kan worden gebracht. Ik wil wel dat helemaal wordt uitgezocht hoe dit in het verleden is gegaan en dat er geen onduidelijkheid meer over bestaat in het Reglement van Orde. Verder vraag ik om een hoofdelijke stemming over dit ordevoorstel.

De **voorzitter**: Dat doen wij. Wij beginnen bij nr. 36. De vraag is of conform het Reglement van Orde de motie in stemming gebracht kan worden.

In stemming komt het ordevoorstel

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voor.

De heer **Koevoets** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Tegen.

De heer **Kouthoofd** (VVD): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.
Voorzitter. Nu stemmen en dan klaar.

De heer **Uijlenhoet** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voor.

De heer **Altundal** (SP): Tegen.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Tegen.

De heer **Spapens** (SP): Tegen.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Deryckere** (CDA): Voor.

De heer **Van der Staak** (SP): Tegen.

De heer **Bakker** (PVV): Voor.

De heer **Roks** (PVV): Voor.

De heer **De Kort** (PvdA): Tegen.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voor.

De heer **Van Meel** (SP): Tegen.

Mevrouw **Claessens-Vloedgraven** (SP): Tegen.

Mevrouw **Klitsie** (D66): Tegen.

De heer **Boon** (PVV): Voor.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

Voorzitter. Afhandelen die hap en hierna kraakheldere afspraken maken.

De heer **Maas** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Kardol** (PVV): Voor.

De heer **Meijer** (D66): Tegen.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Tegen.

De heer **Braspenning** (CDA): Voor.

De heer **Portheine** (VVD): Tegen.

De heer **Everling(SP): Tegen.**

De heer Kutlu **(SP): Tegen.**

Mevrouw Schüller **(VVD): Tegen.**

De heer **Panhuizen** (VVD): Tegen.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Tegen.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Tegen.

De heer **Van Gruijthuisen** (VVD): Tegen.

De heer **Smeets** (D66):Tegen.

Mevrouw **Van Brakel** (CDA): Voor.

Ik sluit mij aan bij de door het CDA gegeven stemverklaringen.

Mevrouw **Arts** (SP): Tegen.

De heer **De Jonge** (SP): Tegen.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (CDA): Voor.

Met dezelfde stemverklaring.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat 16 leden voor dit ordevoorstel hebben gestemd en 37 leden ertegen, zodat het is verworpen.

PS 67/15: Lijst ingekomen stukken 8 juli tot en met 11 september 2015

De **voorzitter**: Ik stel vast dat de ingekomen stukken kunnen worden behandeld conform het voorstel van de griffier.

Stemming

PS 59/15: Beleidsdebat Bestuursakkoord 2015-2019

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik heb één gewijzigde motie ontvangen. Na de reactie van het college wil ik graag een korte schorsing voor overleg met mijn fractie.

De **voorzitter**: Ik wil twee opmerkingen maken. Op de eerste plaats deel ik u mede dat in de zojuist gehouden procedurevergadering besloten is om bij hoge uitzondering een gewijzigde motie onderdeel te laten uitmaken van de stemming. Dat betreft motie M11a. Wij gaan het debat niet opnieuw openen. Het college kan kort een stemadvies geven.

Op de tweede plaats wil ik de Staten graag voorstellen om wanneer men wenst een motie of amendement in te trekken of aan te houden dit voor aanvang van de stemming over die motie of dat amendement aan te geven.

Motie M11 is in die zin gewijzigd dat het dictum thans luidt:

"verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *alles in het werk te stellen om een structurele en duurzame oplossing rondom knooppunt Hooipolder mogelijk te maken,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze gewijzigde motie maakt onderdeel uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M11a.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. Wij hebben een aantal moties ingediend. Die staan op de stemmingslijst.

De **voorzitter**: Als u een motie wilt intrekken, verzoek ik u dat te doen vóór de stemming over de desbetreffende motie plaats gaat vinden.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Oké, ja het is nog even nieuw.

De **voorzitter**: Samen komen wij er wel uit, mevrouw Brunklaus.

Mijnheer Heijmans, u wilt nu een schorsing hebben nu de gewijzigde motie M11a is ingediend.

De heer **Heijmans** (SP): Nee, voorzitter, ik wil graag een schorsing nadat het college zijn mening over de gewijzigde motie heeft gegeven. Dan kunnen wij ook de reactie van GS meenemen.

De **voorzitter**: Dat is duidelijk.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Voorzitter. In de gewijzigde motie M11a zijn de laatste twee verzoeken aan het college eruit gehaald.

Ik wil beginnen met de opmerking dat de zorgen die er zijn rondom knooppunt Hooipolder ook bij ons leven. Die zorgen zijn o.a. via Facebook, de krant, cartoons, brieven etc. tot ons gekomen. Er zijn zorgen over het robuust maken van een oplossing bij knooppunt Hooipolder en er zijn zorgen over het sluisverkeer.

Wij hebben in ons antwoord op de vragen van de heer Burger Dirven aangegeven op welke manier wij hiermee verder willen gaan. Wij willen niet alleen binnen de huidige voorstellen goed kijken wat die bijvoorbeeld betekenen voor het sluisverkeer. De huidige voorstellen zijn immers een eerste stap. Ik heb in de beantwoording van de vragen ook aangegeven dat ik graag bereid ben om namens GS stappen te zetten in een lobby voor een meer robuuste oplossing bij Hooipolder.

Ondanks het feit dat een aantal verzoeken eruit gehaald is, weet ik nog steeds niet wat er precies bedoeld wordt met de motie. Er staat dat ik alles in het werk moet stellen om een structurele en duurzame oplossing rondom knooppunt Hooipolder mogelijk te maken. Als dit betekent dat er nu een Statenbrede uitspraak is dat er nu 150 miljoen euro gereserveerd moet worden, dan moet ik die motie ontraden. In mijn beleving houden wij dan onvoldoende rekening met alle andere prioriteiten die er in Brabant zijn en waarover wij vanochtend met elkaar hebben gesproken. Ik onderken de zorgen. Ik deel de zorgen over de robuustheid van de oplossing en over het sluipverkeer, ik ben heel graag bereid stappen te zetten om de lobby te versterken. Dat doen wij al jaren en daar gaan wij mee door. In de motie staat dat GS er alles aan moeten doen. Als dat betekent dat de provincie 100% van de volledige ombouw moet financieren, moet ik die motie op dit moment ontraden. Ik zou de indieners willen vragen mij de ruimte te geven om aan de slag te gaan met de lobby zoals ik in mijn antwoorden op de vragen van de heer Burger Dirven heb aangegeven.

De **voorzitter**: Wij hebben afgesproken dat GS een korte reactie kunnen geven op de gewijzigde motie, maar wij gaan het debat hierover niet verder aan, mevrouw Brunklaas.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Mag ik een punt van orde maken? Ik weet niet of ik de enige ben, maar ik heb wel behoefte aan de duiding van mevrouw Brunklaas in dezen.

Mevrouw **Brunklaas** (GroenLinks): Voorzitter. Ik hoef alleen maar een kort antwoord te geven op de vraag die gesteld is.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Wij hebben vanochtend een procedurevergadering gehad waarin wij een besluit hebben genomen. Als wij een halfuur later zo'n besluit vervolgens naast ons neerleggen, nemen wij onszelf niet serieus. Het is uw goed recht, voorzitter, maar ik heb bezwaar tegen deze gang van zaken. Ik kan mijn tijd wel beter besteden dan hier drie kwartier te vergaderen en het vervolgens toch anders doen. Dan hebben wij er niets aan.

De **voorzitter**: U kunt een kort antwoord geven op de vraag, mevrouw Brunklaas.

Mevrouw **Brunklaas** (GroenLinks): Ik ben het helemaal met u eens, mijnheer Heijmans, maar als er een vraag gesteld wordt, verdient die een antwoord. Wat in de motie wordt gevraagd, is in lijn met de brieven die gestuurd zijn naar ons als Staten en naar het college van GS om alles – een lobby et cetera – in het werk te stellen om tot een duurzame oplossing te komen. Dat is alles.

De **voorzitter**: Graag een kort en krachtig antwoord, gedeputeerde Van der Maat. U ontraadt de motie of u hebt geen bezwaar.

De heer **Van der Maat** (GS;VVD): Met deze uitleg vind ik de motie overbodig, want die toezegging is al gedaan.

De **voorzitter**: Mijnheer Heijmans, wilt u nog een schorsing?

De heer **Heijmans** (SP): Graag voorzitter.

De vergadering wordt vijf minuten geschorst.

De **voorzitter**: Wij gaan nu eerst stemmen over de amendementen, dan over het voorstel en daarna over de moties.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter al was het maar voor de mensen op de tribune. Dan weten zij ook waarover het gaat.

De **voorzitter**: Ook met deze vraag al ik met enige coulance omgaan.

In stemming komt amendement A1: Duurzaamheidsbeleid: knettergek en peperduur

De heer **Koevoets** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Brunklus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A2: Arbeidsmarktbeleid

De heer **Koevoets** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, GroenLinks, 50PLUS, PvdD en Lokaal Brabant voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A3: Natuurgeld naar natuur

De heer **Koevoets** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PvdD en GroenLinks voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A5: Aangepast ijkpunten investeringsstrategie

De heer **Koevoets** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

Voorzitter. Wij betreuren het dat GS geen ruimte geven voor deze discussie en wij maken ons ernstig zorgen over het "wie het eerst komt, het eerst maalt"-principe bij de Essent-gelden.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de PVV, GroenLinks, 50PLUS, PvdD, CU/SGP en Lokaal Brabant voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt Statenvoorstel 59/15: Beleidsdebat Bestuursakkoord 2015-2019

De heer **Koevoets** (VVD): Voor.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Tegen.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, GroenLinks en 50PLUS tegen dit Statenvoorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

De **voorzitter**: Dan komen wij bij de stemmingen over de moties.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. Is het nu het moment om moties aan te houden of moet het bij iedere motie apart gebeuren?

De **voorzitter**: Inderdaad mevrouw Brunklaus.

In stemming komt motie M5: Veilige wegen.

De heer **Koevoets** (VVD): Tegen.

Voorzitter. De motie is sympathiek maar veiligheid maakt al integraal onderdeel uit van het programma Provinciale Wegen, dus wat ons betreft is deze motie overbodig en om die reden stemmen wij tegen.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de PVV, de PvdD en Lokaal Brabant voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M6: Aandacht voor rijksinfrastructuur

De heer **Koevoets** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Tegen.
Voorzitter. Wij willen dit integraal afwegen.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV en Lokaal Brabant voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M7: Brabant heeft seniorenbeleid nodig

De heer **Koevoets** (VVD): Tegen.

Voorzitter. Ook deze motie lijkt sympathiek maar wij hebben onlangs een integraal Bestuursakkoord aangenomen en daar gaan wij voor.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

Voorzitter. Ook wij vinden het een sympathieke motie, wij kunnen aspectbeleid nog wel steunen maar zijn niet voor een doelgroepenbeleid zoals hier wordt omschreven.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, GroenLinks, 50PLUS, PvdD en Lokaal Brabant voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M8: Circulaire economie

De heer **Koevoets** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, GroenLinks, 50PLUS en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M10: Kleinschalige windenergie.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. Wij houden deze motie aan tot de begroting.

De **voorzitter**: Motie M10 wordt aangehouden en maakt derhalve geen onderdeel meer uit van de stemmingen.

In stemming komt motie M11a: Knooppunt Hooipolder

De heer **Koevoets** (VVD): Tegen.

Voorzitter. De oplossing voor knooppunt Hooipolder heeft en houdt conform het Bestuursakkoord onze aandacht. Wij danken GS voor de goede beantwoording van de schriftelijke vragen en het commentaar bij de gewijzigde motie. Echter het Rijk is hier verantwoordelijk. Een andere werkwijze is wat ons betreft niet effectief. Daarom stemmen wij tegen.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

Voorzitter. Ook wij zijn tevreden met de uitleg van Gedeputeerde Staten. Aangezien wij zelf mogen bepalen onder wat wij verstaan onder "alles in het werk stellen", is het CDA voor. Wij beschouwen de fly-over namelijk als een start en een eerste fase om te komen tot een klaverblad. De financiën bespreken wij graag integraal bij de begroting.

Mevrouw **Arts** (SP): Tegen.

Voorzitter. Wij steunen de gedeputeerde in zijn streven om dit probleem in Den Haag op de agenda te krijgen. Wij gaan daar zelf ook mee aan de slag.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voor.

Voorzitter. Wij zijn bijzonder verheugd over het feit dat GroenLinks wil investeren in asfalt en tot onze verbazing zelfs in de achtertuin van de fractievoorzitster!

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

Voorzitter. Wij zijn natuurlijk voor het vinden van oplossingen. Dat staat ook in het Bestuursakkoord. De reikwijdte van het begrip "alles" is ons nog steeds te onduidelijk.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Voorzitter. De PvdA-fractie is zoals ook in het Bestuursakkoord is opgenomen, een groot voorstander van de volledige verknoping van knooppunt Hooipolder. Wij vinden echter alles in het werk stellen om dat te bereiken te veel, omdat dit ook kan betekenen dat de provincie dit gaat betalen. Wij vinden het de verantwoordelijkheid van het Rijk. Wij vinden ook dat de provincie moet gaan lobbyen. Dat heeft de gedeputeerde ook toegezegd. Wij denken ook dat het Rijk niet gaat bijdragen als wij als Provinciale Staten uitspreken dat wij alles gaan doen. Dat lijkt mij niet handig.

Mevrouw **Brunklauw** (GroenLinks): Voor.

Voorzitter. Wij hebben het Bestuursakkoord gelezen en de discussie daarover gehoord. Wij menen dat dit een prioriteit is. Wij vinden het belangrijk dat er een duurzame oplossing komt vanwege de gezondheid van de mensen.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor, zonder stemverklaring.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

Voorzitter. Wij denken dat de boodschap duidelijk is en de gedeputeerde heeft toegezegd de problematiek aan te zullen pakken. Dat steunen wij van harte.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

Voorzitter. In lijn met wat wij vanmorgen besproken hebben, zal de uitvoering plaatsvinden. Ik ben ook blij dat er nadat wij de motie hebben ingediend, al positieve stappen gezet zijn die tot uitvoering van deze motie zullen leiden. Dat geeft ons volop ruimte om volmondig voor te stemmen.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

Voorzitter. Wij denken dat onze burgers een oplossing nodig hebben en wij willen heel graag helpen om die te bereiken.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de PVV, GroenLinks, 50PLUS, de CU/SGP en Lokaal Brabant voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M13: Gebruik inzichten lopend gezondheidsonderzoek

De heer **Koevoets** (VVD): Voor.

Voorzitter. Hoewel bij de overwegingen een aantal opmerkingen te plaatsen zijn, stemmen wij in met de oproep aan GS om hiermee rekening te houden.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

Voorzitter. Eerlijk gezegd vind ik dat wij over dit soort vanzelfsprekendheden elkaar niet met moties om de oren zouden moeten slaan.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

Voorzitter. Wij vinden gezondheidsonderzoek zeker nuttig. Wij vinden de motie echter overbodig omdat de gedeputeerde duidelijk heeft aangegeven dat die gezondheidsonderzoeken betrokken zijn bij het lopende onderzoek.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

Voorzitter. Wij stemmen voor met dezelfde stemverklaring als de SP.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

Voorzitter. Deze motie is ingediend omdat het nodig is.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, D66, de PvdA, GroenLinks, 50PLUS, de PvdD, de CU/SGP en Lokaal Brabant voor deze motie hebben gestemd en die van de fractie van de PVV ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt motie M15: Help boeren met omschakelen

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. Wij houden deze motie aan tot de begroting.

De **voorzitter**: Motie M15 wordt aangehouden en maakt derhalve geen onderdeel meer uit van de stemmingen.

In stemming komt motie M16: Intrekking afwijzing afschot katten

De heer **Koevoets** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Tegen.
Voorzitter. Wij wachten graag de integrale bespreking van het jachtbeleid af.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PVV, D66, de PvdA, GroenLinks en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen

In stemming komt motie M20: Urgente oplossing voor verkeersknelpunten regio Eindhoven

De heer **Koevoets** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

Mevrouw **Arts** (SP): Tegen.

Voorzitter. In het kader van hetgeen wij vanmorgen overlegd hebben, verbaast het ons dat het CDA deze motie niet aanhoudt.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de PVV en 50PLUS voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt motie M21: Geen provinciaal asielbeleid.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Om iedereen hierover een gewetensvolle afweging te laten maken, vraag ik om hoofdelijke stemming over deze motie.

De **voorzitter**: Wij beginnen met nr. 37. Mag ik stilte in de zaal zodat er geen misverstand kan ontstaan bij deze hoofdelijke stemming. Ik verzoek de griffier de namen op te lezen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

Voorzitter. Als provincie moeten wij de komst van asielzoekers zeker niet faciliteren en waar mogelijk tegenhouden. Wie barmhartig is voor onze eigen Brabantse bevolking, kan deze motie dus niet naast zich neerleggen.

De heer **Van Vught** (CDA): Tegen.

De heer **Koevoets** (VVD): Tegen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Tegen.

De heer **Kouthoofd** (VVD): Tegen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Tegen.

De heer **Uijlenhoet** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Tegen.

De heer **Altundal** (SP): Tegen.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Tegen.

De heer **Spapens** (SP): Tegen.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Tegen.

De heer **Deryckere** (CDA): Tegen.

De heer **Van der Staak** (SP): Tegen.

De heer **Bakker** (PVV): Voor.

De heer **Roks** (PVV): Voor.

De heer **De Kort** (PvdA): Tegen.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voor.
Met dezelfde stemverklaring als de heer Van Hattem.

De heer **Van Meel** (SP): Tegen.

Mevrouw **Claessens-Vloedgraven** (SP): Tegen.

Mevrouw **Klitsie** (D66): Tegen.

De heer **Boon** (PVV): Voor.
Voorzitter. Wanneer sluiten wij de grenzen? Wanneer is genoeg genoeg? Stop deze asieltunami. Wij kunnen het niet meer aan.

De heer **Kuijken** (CDA): Tegen.

De heer **Maas** (PvdA): Tegen.

Mevrouw **Kardol** (PVV): Voor.

De heer **Meijer** (D66): Tegen.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Tegen.

De heer **Braspenning** (CDA): Tegen.

De heer **Porthoine** (VVD): Tegen.

De heer **Everling** (SP): Tegen.

De heer **Kutlu** (D66): Tegen.

Mevrouw **Schüller** (VVD): Tegen.

De heer **Panhuizen** (VVD): Tegen.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Tegen.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Tegen.

De heer **Smeets** (D66): Tegen.

Mevrouw **Van Brakel** (CDA): Tegen.

Mevrouw **Arts** (SP): Tegen.

De heer **De Jonge** (SP): Tegen.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (CDA): Tegen.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat 46 leden tegen deze motie hebben gestemd en 7 voor, zodat zij is verworpen.

Bespreekstukken

PS 53/15: Afgeven verklaring van geen bedenkingen op de WABO-aanvraag onderdeel strijdig gebruik in het kader van het Provinciaal Inpassingsplan (PIP) N279-Noord

De **voorzitter**: Ik constateer dat er geen spreektijd is aangevraagd. Wij zullen op 16 oktober over dit voorstel stemmen.

PS 48/15: Verstrekken hybride lening aan de BNG Bank

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Steenbakkers van de fractie van het CDA.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (CDA): Een klein moment, voorzitter.

De heer **Koevoets** (VVD): Zijn we geschorst, voorzitter? Wat is er loos?

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (CDA): De heer Steenbakkers komt eraan.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Excuus, voorzitter en collega's. Een rustige toiletgang zat er niet in. Dat komt toch niet in de notulen?

De **voorzitter**: Het gesproken woord geldt, mijnheer Steenbakkers!

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter. Vandaag is het de tweede keer dat ik mijn "spreekpas" op deze plek mag gebruiken, ditmaal over een te verstrekken hybride lening aan de Bank Nederlandse Gemeenten. En zoals de meesten hier weten, voelt de tweede keer altijd anders! Maar ergens ook weer niet, want sommige dingen blijven namelijk exact hetzelfde. Ook bij dit onderwerp wordt onder het gevraagde besluit onder sub 3 wederom om bekrachtiging van geheimhouding gevraagd aan PS. Waar hebben wij dat eerder gezien?

Uiteraard begrijpen wij als CDA dat in bepaalde situaties geheimhouding wenselijk of zelfs noodzakelijk is, maar het beperkt de volks vertegenwoordigende rol van Provinciale Staten enorm; sterker nog, het schakelt die nagenoeg uit. Indien er namelijk zaken in dit proces niet goed lopen (al is het over drie, vier of vijf jaar, dat is goed mogelijk want formeel verstrekken we deze lening eeuwigdurend), dan hebben wij als PS niets en kunnen wij op onze handen gaan zitten of in achterkamertjes een "geheime" informatiebijeenkomsten met de verantwoordelijke gedeputeerde en diens adviseurs bijwonen. Mijn fractie vindt dat geen vernieuwende, coërcerende democratie.

Ik heb de vaste overtuiging dat mijn collega's in PS hun controlerende taak graag op een ordentelijke wijze kunnen blijven uitoefenen in de toekomst. Ik hecht eraan te benadrukken dat het hier om een zeer hoog bedrag gaat, dat wij niet bepaald als "klein geld" moeten zien. Bovendien kan de BNG over dit gehele bedrag eenzijdig besluiten om in bepaalde gevallen de rente of zelfs een deel van de lening niet terug te betalen. De kans is heel klein, dat weten we, dat is ook heel goed besproken en uitgelegd door de gedeputeerde, maar laten we dit wel goed beseffen. In zo'n heel onwaarschijnlijk geval wil ik als Statenlid wel wat kunnen doen.

Mijn belangrijkste vraag vandaag aan de gedeputeerde is dan ook voor hoe lang hij geheimhouding noodzakelijk acht. Andere banken en financiële instellingen presenteren hun fundingtarieven en obligo's

immers ook op gezette tijden als de deal rond is. Wij begrijpen dat er geheimhouding is zolang de deal niet rond is. Daarna moet er wat ons betreft volledige openheid van zaken zijn. De BNG moet beseffen dat wanneer men bij publieke partijen als provincies en gemeenten aanklopt voor funding, dit een logisch gevolg is. Dit betekent concreet dat de CDA-fractie wil dat de geheimhouding wordt opgeheven een dag nadat uitboeking van de lening door de verschillende provincies en de twee gemeenten heeft plaatsgevonden. Graag een reactie van de gedeputeerde.

Buiten dit punt van transparantie heeft het CDA absoluut een positieve grondhouding ten aanzien van de uit te boeken lening en wel om drie redenen. Allereerst dient het een groot Brabants belang, op de tweede plaats geeft het een hoger rendement dan schatkistbankieren en op de derde plaats is de lening te verhandelen.

De BNG verstrekt voor circa 11 miljard euro aan leningen in Brabant. Wij kunnen met de lening die wij aan de BNG geven, bijdragen aan een ordentelijke funding van de BNG in het kader van Basel III-verplichtingen. Dit heeft positieve effecten voor de klanten van de BNG in Brabant en daarmee voor Brabant als geheel. Het is absoluut een gerechtvaardigde invulling van de publieke taak.

In de stukken staat dat het rendement op de lening 2% hoger is gedurende de hele looptijd op de referenten dan dat we zouden krijgen bij schatkistbankieren. Wij hebben hiervan graag een bevestiging van de gedeputeerde. Dit biedt deels een oplossing voor een meer structureel probleem dat wij zien bij de rendementen op onze immunisatieportefeuille. Ik zal hier tijdens de begrotingsbehandeling nog uitgebreid op terugkomen en ik koester de wens dat we hier als gehele provincie de komende periode meer fundamenteel over gaan nadenken. Ik heb bij het teruglezen van de historische stukken collega Koevoets van de VVD in ieder geval al een zeer verstandig appel zien doen aan GS.

De lening is te verhandelen. In het zeer onwaarschijnlijke geval van een deconfiture van BNG heeft Brabant in ieder geval een exit. Vraag van ons aan de gedeputeerde is wel of securitisatie in de leningdocumentatie hierbij niet is uitgesloten. Dit kan de opbrengst in een dergelijke situatie immers verhogen. Wil de gedeputeerde hierop ingaan?

Tot slot nog een paar technische opmerkingen en vragen. In het stuk wordt gemeld dat onze provincie momenteel een zeer kleine aandeelhouder is van de BNG en dat door uitboeking van deze hybride lening het belang van de provincie tijdelijk wordt uitgebreid. Ik kon dit niet helemaal rijmen, want in principe is het vreemd vermogen dat wij verstrekken en dat omgezet kan worden in eigen vermogen. Hoe kan ons belang – gedacht in aandeelhouderssfeer - in den beginne dan toch toenemen?

De **voorzitter**: Mijnheer Steenbakkers, komt u tot een afronding!

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ik kom bij mijn laatste punt. Wij lezen ook dat de lening wordt gefund vanuit het geld in de immunisatieportefeuille? Dat is een belangrijk punt. Welk geld is dit dan, welke rendementen worden hier momenteel op gemaakt? Gaan we er in tijdelijke zin toch niet op achteruit? Tot zover mijn eerste termijn.

De **voorzitter**: Het woord is nu aan de heer Van Meel van de fractie van de SP die zijn maidenspeech houdt. De heer Van Meel mag dus niet geïnterrupteerd worden tenzij hij daar geen bezwaar tegen heeft.

De heer **Van Meel** (SP): Voorzitter. Onze fractie is voornemens het voorstel te steunen, mede omdat zij de BNG als een betrouwbare instelling ziet en de gelden een maatschappelijk doel dienen. Ik wil echter wel een kanttekening plaatsen. Wij zijn van mening dat er zeer zorgvuldig omgegaan dient te worden met het geld van de provincie. Daarom moeten wij ons in de toekomst absoluut niet blindstaren op hoge rendementen maar telkens zeer zorgvuldige afwegingen maken en alle mogelijke risico's goed in kaart brengen.

De **voorzitter**: Er is voor u het gebruikelijke bloemetje, mijnheer van Meel.

*(De voorzitter overhandigt de heer Van Meel een bos bloemen.
Applaus)*

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. Dit college wil in navolging van afgelopen maart nu alweer publiek geld wegsluizen via een vage constructie naar een dubieuze doelstelling. We hebben het wederom over een dossier vol schimmigheden en mist, geheimzinnigheid en vooral onduidelijkheid. Waar gaat het hier om, voorzitter?

Volgens het Statenvoorstel hebben we het over het verstrekken van een zogeheten hybride lening aan de Bank Nederlandse Gemeenten door zes provincies, Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel, Gelderland en Noord-Brabant, en twee niet nader genoemde gemeenten. De uitgewerkte voorwaarden voor de hybride lening zijn volgens het statenvoorstel voor alle partijen gelijk. Wilt u die opmerking even vasthouden? Hier eindigt de bruikbaarheid van het voorliggende Brabantse Statenvoorstel, want nogmaals, schimmigheid is troef.

Zo treffen we in het voorstel niet eens aan hoeveel geld GS nou eigenlijk willen wegzetten bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Kan het college eens uitleggen waarom dat bedrag niet genoemd wordt? Mag de burger dat soms niet weten? En het college onderbouwt het verstrekken van de lening als een bijdrage aan maatschappelijk rendement in Noord-Brabant. Bankje spelen vindt dit college een bijdrage aan maatschappelijk rendement. Je moet het maar durven. Terwijl de doelstelling in feite is – zo lezen we nadrukkelijk in de paragraaf aanleiding – om het eigen vermogen van de Bank Nederlandse Gemeenten te vergroten. Voor de provincie heeft dit voorstel helemaal niets met maatschappelijke doelen te maken, het heeft enkel en alleen te maken met zo hoog mogelijk rendement. Laten we de lening dus vooral noemen wat zij is, namelijk een schijnlening, bedoeld om de wet Schatkistbankieren te omzeilen, en bedoeld om zo veel mogelijk geld binnen te harken om linkse hobby's te financieren.

Het is en blijft namelijk een belangrijk feit dat het de spilzucht van dit college is die de drang naar een zo hoog mogelijk rendement voedt. Dit college wil niets liever dan structureel veel geld in de begroting kunnen inboeken voor linkse hobby's als klimaatindoctrinatie en elitaire kunstprojecten. In plaats van gokken met publiek geld zou het college de tering naar de nering moeten zetten. Rente-inkomsten zijn een leuke bijkomstigheid van in het verleden veel kapitaal hebben kunnen opbouwen, maar het college rekent die rente-inkomsten als een structurele opbrengst in de begroting in, simpelweg om de hobbyuitgaven te kunnen betalen onder een zogenaamd sluitende begroting.

Om te snappen waar het in dit dossier nou echt om gaat, bieden Statenvoorstellen over ditzelfde dossier van de genoemde andere provincies veel méér duidelijkheid. Zoals ik aangaf, de uitgewerkte voorwaarden voor de hybride lening zijn volgens het college voor alle partijen gelijk. Laten we aan die woorden van het college wat dat betreft vooral niet twifelen. Maar dat betekent dus dat de lening specifieke informatie uit Statenvoorstellen van de collega provincies onverkort van toepassing zijn op de situatie hier in Noord-Brabant. Een aantal van die Statenvoorstellen van de collega-provincies zoals die van Groningen en Limburg zijn aanmerkelijk duidelijker en bevatten veel meer verhelderende achtergrondinformatie, bijvoorbeeld over de nadelen en risico's van de gekozen lening constructie. De Brabantse volksvertegenwoordiging en vooral de burgers moeten het daarentegen doen met een schimmig vod. Ik vraag het college dan ook waarom moeten de Brabantse burgers het doen met dit vage Statenvoorstel, terwijl de voorstellen van andere provincies veel meer informatie bevatten.

Om eens wat voorbeelden te noemen van waar die andere provincies beduidend duidelijker zijn, wijs ik bijvoorbeeld op iets simpels als het bedrag van de lening, maar daarnaast ook op het benoemen van de risico's en van de mitsen en de maren verbonden aan de gekozen constructie. Vergeleken met een aantal

van de Statenvoorstellen van de collega-provincies is het voorliggende voorstel hier in Brabant net een glibberig verkooppraatje, waarbij de financiële bijsluiter op een paar zijdelingse cryptische verhullende zinnen na in feite ontbreekt.

Dat brengt me direct al bij een prangende vraag aan het college. Ik gaf al aan dat het vreemd is dat het Statenvoorstel nergens melding maakt om hoeveel weg te brengen geld het nou eigenlijk gaat. Volgens de beantwoording van technische vragen van de PVV hierover is het bedrag van de geldlening vertrouwelijke informatie. Kan het college aangeven waarom bij de andere provincies deze informatie gewoon in het Statenvoorstel terug te vinden is en dus kennelijk niet vertrouwelijk is, en hier in Brabant wel? Het ging volgens het college toch over identieke voorwaarden voor alle deelnemende partijen? Waarom mogen de inwoners van Groningen wel weten dat hun provincie 50 miljoen euro naar de BNG brengt en is het Brabantse bedrag voor de Brabantse burgers geheim? Graag opheldering van het college.

Als je zo al die Statenvoorstellen op een rijtje zet, vallen er wel allerlei puzzelstukjes op zijn plaats. Die leiden tot een aantal vragen en daarop wil de PVV graag een helder en to the point antwoord hebben van het college.

Is het juist, ja of nee, dat het definitieve rentepercentage van de lening nog helemaal niet vaststaat?

Is het juist, ja of nee, dat het gaat om een achtergestelde lening?

Is het juist, ja of nee, dat BNG de bevoegdheid heeft om geen rentebetalingen in enig jaar te doen en dat die vervolgens ook nooit opeisbaar zijn?

Is het juist, ja of nee, dat de BNG de bevoegdheid heeft om een afschrijving te doen op de hoofdsom, zodanig dat bijvoorbeeld bij aflossing er minder geld terugkomt dan er was uitgeleend?

Is het juist, ja of nee, dat één van de gemeenten zich inmiddels uit het consortium van zes en twee heeft teruggetrokken?

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ik hoorde mevrouw Van der Kammen een aantal interessante uitspraken doen. Zij zei met name dat er op dit dossier in andere provincies de hoogte van de leningen plus exacte rentepercentages worden genoemd. Begrijp ik dat goed? Kan zij aangeven bij welke provincies dat het geval is zodat ook de gedeputeerde daarmee rekening kan houden?

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ik heb zojuist als voorbeeld de Statenvoorstellen van Groningen en Limburg genoemd. Ook in dat van Gelderland worden exacte bedragen genoemd. In Groningen wordt er 50 miljoen euro beleend, in Limburg ook. In Gelderland gaat het om 100 miljoen euro. Dat staat allemaal keurig in de Statenvoorstellen.

Bankiertje spelen is geen publieke taak, ondanks het feit dat het college in het voorstel stelt dat het verstrekken van de hybride lening gezien moet worden als invulling van de publieke taak. Dit is enkel een juridische truc om deze dubieuze constructie mogelijk te maken. Er wordt hier vanwege financieel opportunisme een louche constructie bedacht waarvan later gezegd zal worden: Ach, hadden we het maar nooit gedaan. Tjonge, als we geweten hadden dat het zo zou lopen, dan hadden we het natuurlijk niet gedaan.

Dit onderwerp is over een aantal jaren geheel een onderzoeksthema voor de Zuidelijke Rekenkamer. En niet alleen voor de Zuidelijke Rekenkamer, maar ook voor de rekenkamers in al die andere provincies die gretig toehappen bij dit lucratieve dealtje. Laat niemand van u ooit beweren dat u niet gewaarschuwd bent. En weet u wat het ergste is? Het is niet het college die ooit op de blaren moet zitten, het is de burger. Volgens het voorstel is deze lening een subsidie en is de verdere behandeling van de lening geregeld binnen de voorschriften van de Algemene Subsidieverordening Noord-Brabant. Dat brengt ons op een aantal kwesties.

In de Algemene Subsidieverordening (korthedshalve ASV) is omschreven in welke vormen subsidie kan worden verstrekt. Het kan bijvoorbeeld gaan om een projectsubsidie, een exploitatiesubsidie, een

begrotingssubsidie of een incidentele subsidie. De subsidies in deze vormen kunnen als geldbedrag, geldlening of garantstelling worden verstrekt. Kan het college ons uitleggen om welke subsidievorm het hier gaat? Want als we nu eens verder kijken naar de subsidievereisten bij die verschillende vormen, kan het volgens de vereisten bijvoorbeeld niet gaan om een projectsubsidie. Het zou dan namelijk om een eenmalig project moeten gaan, terwijl het hier volgens het voorstel gaat om het versterken van het kernkapitaal van de bank. Bovendien, als het wel om een projectsubsidie gaat, dan wil de PVV graag van het college weten op grond van welke subsidieregeling de aanvraag is ingediend.

Om een exploitatiesubsidie kan het ook niet gaan, want dat betreft een periodieke aanspraak op financiële middelen. Bovendien, ook hier zou sprake moeten zijn van aanvraag via een subsidieregeling. Dus wederom de vraag: welke subsidieregeling dan?

De vorm van een incidentele subsidie dan? Dat is onlogisch omdat de aanvraag daarvan een beperkt tijdvak van maximaal vier jaar beslaat, terwijl we het hier hebben over een eeuwigdurende lening aan BNG.

Zou het een begrotingssubsidie zijn dan? Dat moet wel, want er is geen ander smaakje meer over. In dat geval zijn wij razend benieuwd naar de aanvraag waarin het te lenen bedrag zou moeten zijn opgenomen, en onder meer zijn berekend op basis van de regeling berekeningswijze subsidiabele kosten. Subdiestukken zijn toch immers niet geheim? Kunnen GS op heldere wijze uitsluitel geven over de vorm waarin deze subsidie is gegoten en de toepassing van de subsidievereisten?

Voortbordurend op de ASV heb ik nog een paar andere belangrijke kwesties. De ASV kent een aantal weigeringsgronden voor subsidies. Een van die weigeringsgronden is als de activiteiten van de aanvrager niet aantoonbaar ten goede komen aan de inwoners van Brabant. Deze subsidie in de vorm van een hybride lening is bedoeld om het kernkapitaal van een bank te versterken. Bankiertje spelen is geen taak van de provincie, al fantaseert het college nog zo hard van wel. Bovendien weet de belastingbetaler niet eens om hoeveel geld het nu gaat, laat staan wat er precies mee gaat gebeuren. Dat maakt dat wij vandaag kunnen stellen dat niet kan worden aangetoond dat deze lening ten goede gaat komen aan de inwoners van Brabant, en dat deze dus gewoon moet worden geweigerd. Graag een reactie van het college.

Er is nog een andere belangrijke weigeringsgrond in onze ASV opgenomen. Een subsidie wordt namelijk geweigerd indien de aanvrager bestuurders en andere personen die voor hem werkzaam zijn hoger bezoldigt dan 100% van de bezoldiging van een minister. Niemand hoeft een rekenwonder te zijn om te weten dat een salaris van zes en een halve ton schofferig meer is dan een ministersalaris. Ik herhaal het nog maar een keer voor het geval u het niet goed heeft gehoord: zeshonderdvijftigduizend euro salaris. Reeds in 2005 was er ophef over de beloningen van de directieleden bij de BNG, toen elk goed voor tussen de vier en ruim zes ton. Toenmalig minister Zalm kondigde stoer aan dat hij het beloningstelsel van de BNG wilde aanpakken. Het moet een verspreking zijn geweest, want wat hij waarschijnlijk bedoelde te zeggen is dat hij de beloning met beide handen wilde aanpakken, of iets in die trant.

Zeshonderdvijftigduizend euro, dat is dan alleen maar de voorzitter van de Raad van Bestuur. Je moet maar durven. Dat is bijna €1800 per dag, en dat, voorzitter, is meer dan waar veel mensen een maand hard voor moeten werken. Schaart het college de subsidie aan de BNG nog steeds onder de noemer maatschappelijk rendement? Mag ik op die vraag mede namens de belastingbetaler een reactie van dit linkse college?

Op grond van de ASV zou deze lening aan de BNG gewoon moeten zijn geweigerd en de PVV wil van het college weten waarom zij deze subsidieaanvraag überhaupt overwogen heeft, wetende dat er meer dan voldoende weigeringsgrond is.

Zoals ik al aangaf, zijn het vooral zonneshijn en roze wolken in dit Statenvoorstel. Risico's worden eigenlijk vooral terzijde geschoven en maar terloops vaag genoemd. Die risico's zijn echter wel degelijk aanwezig. Ik noem bijvoorbeeld het feit dat de Bank Nederlandse Gemeenten het recht heeft om in enig

jaar geen rente betalingen te doen. Daar kan de provincie niets tegen inbrengen. Het geld is gewoon weg. Ook is er in bepaalde gevallen het risico dat de Bank Nederlandse Gemeenten moet afschrijven op de hoofdsom. Ook daar kan de provincie helemaal niets tegen doen en in het ergste geval is het geld gewoon weg. In maart 2015 konden we bovendien in het Financieel Dagblad lezen dat er sprake was van een flinke winstdaling van de BNG en dat de vooruitzichten voor 2015 ook niet rooskleurig zijn. Ik rond af. Het mag duidelijk zijn dat de PVV deze constructie niet ziet zitten en zij voorspelt dat deze provincie er spijt van zal gaan krijgen. Publiek provinciaal geld is niet om bankje mee te spelen, het is ook geen speelgeld voor het casino, het is geld dat thuishoort in de schatkist. Ik wacht met belangstelling de beantwoording van het college af.

De heer **Smeets** (D66): Voorzitter. Ik zie af van woordvoering en sluit mij aan bij de woorden van de heer Van Meel.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. De PvdA is groot voorstander van investeringen in maatschappelijk rendement. Dat hebben wij de vorige periode meer dan eens laten blijken en wij hebben gedeputeerde Van Heugten die wij ook een uitstekende gedeputeerde van financiën vonden, gesteund in zijn plan van aanpak om steeds meer van dit soort leningen weg te zetten. Wij denken dat de voorwaarden van deze specifieke lening uitstekend zijn. De risico's zijn zeer aanvaardbaar en er is een duidelijk plus ten opzichte van het verplichte schatkistbankieren waarin mijn fractie zeer weinig zit, in ieder geval hier in Brabant. Ook denken wij dat het extra rendement die deze lening oplevert een duidelijke plus betekent niet alleen voor onszelf maar ook voor de samenleving. Je kunt zeggen dat wij inderdaad het openbaar bestuur aan het financieren zijn met het financieren van de BNG.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ik dank de heer Smeulders. Het is goed om de insteek van de PvdA te horen. Ik hoor hem zeggen dat de risico's zeer aanvaardbaar zijn. Er is natuurlijk wel sprake van duidelijke risico's, dat moeten we wel beseffen. Wij boeken de lening in principe eeuwigdurend uit. Vindt de heer Smeulders in dat zeer aanvaardbare risicoperspectief en omdat wij de lening in principe eeuwigdurend uitboeken ook dat de geheimhouding er niet voor altijd zou moeten opzitten en wij, mocht het misgaan, als in ieder geval Staten wel aan zet zijn? Dat wij er iets over kunnen zeggen of van vinden? Wij doen hier wel uitspraken voor een substantieel bedrag!

De heer **Smeulders** (PvdA): Dat is een goede vraag, mijnheer Steenbakkers. In principe zijn wij geen voorstander van geheimhouding. Dat geldt denk ik voor heel veel mensen in deze zaal. Bij geheimhouding is het altijd de vraag of dat noodzakelijk is. Ik ben niet zo'n financieel genie als u, ik moet u eerlijk zeggen dat ik dat in dit geval niet kan beoordelen. Ik wacht dan ook graag de reactie van de gedeputeerde af.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik ken het trackrecord van PvdA-mensen bij banken en de salarissen die daarbij horen. Vindt de heer Smeulders het verdedigbaar dat wij helemaal tegen onze eigen verordening in een subsidie gaan verstrekken aan een bank met een directeur die zonder enig afbreukrisico zes en een halve ton binnenharkt? Vindt hij dat uit te leggen aan zijn kiezers?

De heer **Smeulders** (PvdA): Drie punten daarover. 1. De PvdA is altijd voorstander geweest van de Wet normering inkomens. De topinkomens in de publieke sector hebben ook wij teruggedrongen. Onze mensen in het kabinet waren daarmee bezig.

2. Wij verlenen geen subsidie aan deze bank. Wij geven een lening waarmee de bank vervolgens het openbaar bestuur kan financieren.

3. Wij vinden de risico's van deze lening in principe beperkt. Ik kan geen oordeel geven over de vraag of de bestuursvoorzitter van deze bank zonder enige risico, zoals de heer Van den Berg zegt, zes en een halve ton binnenharkt. Dat weet ik niet. Ik denk dat de beste man een behoorlijk verantwoordelijke baan heeft.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik lachte nog even om de opmerking dat de PvdA er zo veel aan gedaan heeft, maar er vervolgens niets mee doet. De heer Smeulders vindt het – kort samengevat – dus reëel dat iemand van de Bank Nederlandse Gemeenten zes en een halve ton beurt en hoewel het college zelf over een subsidieverstrekking spreekt, vindt hij het geen subsidie en kan hij op die manier de boel omzeilen? Dat is dus de mening van de Partij van de Arbeid in dezen?

De heer **Smeulders** (PvdA): Ik kan daar kort over zijn. Ja, het is een lening. Het is reëel dat de man zes ton verdient, want hij verdient het.

Mevrouw **Van der Kammen**(PVV): Dat is een grappige. Mag ik de heer Smeulders eens vragen of hij het Statenvoorstel eigenlijk gelezen heeft?

De heer **Smeulders** (PvdA): Natuurlijk heb ik dat voorstel doorgekeken.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Toen was u het woord "subsidie" niet tegengekomen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Mevrouw Van der Kammen, u doet er nu grappig over en ikzelf overigens ook.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Allerminst.

De heer **Smeulders** (PvdA): Je kunt het subsidie noemen maar feitelijk verstrekken wij gewoon een lening. Ik vind het woord "subsidie" ook een beetje raar gekozen, maar misschien dat mij dat nog een keertje uitgelegd kan worden, misschien door u, mevrouw Van der Kammen, of door de gedeputeerde.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter.

De **voorzitter**: Nee, mevrouw Van der Kammen, u hebt al meer dan twee keer geïnterrupteerd. Ik verzoek de heer Smeulders zijn betoog te vervolgen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Af te ronden, voorzitter, want het enige dat ik nog wilde zeggen is dat deze investeringen keihard nodig zijn om ons rendement op peil te houden. Zonder het rendement dat wij uit de immunisatieportefeuille halen, hebben wij als provincie problemen met het financieren van onze taken.

De heer **Van den Berg** (PVV): Als mevrouw Van der Kammen het niet mag voorlezen, doe ik het wel.

De **voorzitter**: Ik hoop dat u daarbij ook een vraag stelt, mijnheer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Er staat in de stukken die de heer Smeulders kennelijk doorgekeken heeft: "De verdere behandeling van dergelijke leningen wordt geregeld binnen de voorschriften van de Algemene Subsidieverordening Noord-Brabant." Die passage is u niet opgevallen, mijnheer Smeulders?

De heer **Smeulders** (PvdA): Zoals ik net al zei: het wordt subsidie genoemd, maar ik vind dat een beetje raar overkomen. Het is fijn dat u daarop wijst, mijnheer Van den Berg, dan kan de gedeputeerde daar nog op ingaan.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter. Wij staan ook heel kritisch tegenover deze lening. Mag ik die misschien afpellen langs drie vragen die wij onszelf gesteld hebben?

Allereerst zouden wij de vraag moeten stellen of de provincie beleid moet maken uitgaande van rendement op vermogen. Daaronder zit de principiële discussie dat je eigenlijk vanuit een belastingdomein je geld zou moeten binnenhalen en daarmee je beleid moet kunnen uitvoeren. Wij hebben daarover hier vaak een discussie gevoerd. Ik denk dat juist vanwege het feit dat er een aantal rijke provincies zijn en het uit elkaar gaat lopen, het Rijk zijn maatregelen genomen heeft met o.a. schatkistbankieren om te voorkomen dat het geld zo maar besteed wordt of ergens anders wordt belegd.

En dan kom je bij de tweede vraag of wij voor deze constructie moeten kiezen. Ik denk dat die door niemand gekozen zou zijn als het schatkistbankieren niet was ingevoerd. Je geeft het roer eigenlijk uit handen en je verstrekt een zodanig achtergestelde lening, waarvoor je normaal nooit gekozen zou hebben. Door het schatkistbankieren zou deze optie in beeld kunnen komen.

De derde cruciale vraag is wat ons betreft of wij het in dit geval wél moeten gaan doen. Ik denk dat het net zodanig strak getrokken is o.a. door de eisen van Bazel III, dat wij in een positie terecht komen waarbij wij ons moeten afvragen of wij het roer nog wel in handen hebben en als overheid op de juiste manier bezig zijn om het rendement op je vermogen binnen te halen om je beleid te kunnen uitvoeren. Ik vind dat je die vraag principieel moet kunnen beantwoorden. Wij hebben dat gedaan. Ik vind dat je dit principieel niet zou moeten willen, ondanks de gevolgen die dit heeft. Ik vind dat wij de principiële lijn moeten vasthouden en daarom zal mijn fractie niet voor dit voorstel stemmen.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voorzitter. Als je volksvertegenwoordiger wilt worden in deze provincie, denk je niet bij voorbaat dat je over dit soort mogelijkheden moet praten. Wij hebben het hele stuk bekeken. Wij zijn financieel niet zo thuis als een paar andere mensen in deze zaal. Wij komen er wel achter hoe het in elkaar zit, maar het belang voor Brabant en de Brabanders zie ik niet. Ik zie ook niet waarom wij een beetje moeten gaan bankieren. Ook daarvan zie ik het voordeel niet in. En over het hele verhaal van geheimhouding merk ik op dat wij als openbare instelling heel goede redenen moeten hebben om hier geheimhouding toe te passen. Ik zie die echt. Mijn fractie zal dan ook tegen dit voorstel stemmen.

De **voorzitter**: GS willen graag een korte schorsing.

De vergadering wordt vijf minuten geschorst.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Voorzitter. Er zijn veel vragen gesteld. Ik zal die goed mogelijk beantwoorden. Ik wil vooraf wel een punt markeren, namelijk dat wij u twee weken geleden ook met inschakeling van onze accountant echt optimaal hebben willen faciliteren om een goed antwoord te geven op een groot aantal vragen die gesteld zijn. Voor de afweging die u als Staten hier zelf maakt, hebt u toegang gehad en dat hebt u feitelijk nog steeds – zij het onder geheimhouding – tot alle voorwaarden van de lening. Mevrouw Van der Kammen heeft gelijk als zij zegt dat het Groningse voorstel op een aantal punten wat explicieter is. Misschien zijn wij vergeleken met Groningen wat roomser dan de paus omdat wij met elkaar afspraken gemaakt hebben om op alle elementen die op de lening betrekking hebben in principe geheimhouding op te leggen tot – en dan kijk ik naar de heer Steenbakkers, hij is er, hij is niet naar het toilet – het moment dat wij closen met de BNG. Dan krijgt u in ieder geval de beschikking over rentepercentage, opslag en volume. Inderdaad hebt u in de voorstellen van Groningen en Friesland het

volume kunnen aantreffen. Ik wil dit de Staten niet perse onthouden, maar ik voel mij wat dat betreft wel gebonden aan wat in goed maatschappelijke verkeer betaamt namelijk dat wij met elkaar vertrouwelijkheid afgesproken hebben. Du moment dat er een overeenkomst is, zal alle relevante informatie inzichtelijk worden gemaakt via de stukken die daarvoor zijn.

Omdat een hoop vragen twee weken geleden in de technische vragenronde echt uitgebreid aan de orde zijn geweest, vind ik het jammer dat mevrouw Kammen die hier weer stelt. Als ik daarop nu inga, kan dat het debat een heel technisch karakter geven.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. Ik hoor de gedeputeerde zeggen dat het nu eenmaal goed gebruik is om die voorwaarden niet te noemen. Dat is allemaal wel leuk en aardig maar in het Statenvoorstel heeft het college wel opgeschreven dat alle lening specifieke issues in alle provincies hetzelfde zijn. Waarom zijn er dan minstens drie provincies die het bedrag gewoon opschrijven in hun Statenvoorstel en waarom doet Brabant dat niet

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Het bedrag voor Brabant is 100 miljoen euro. De informatie die mijn collega-gedeputeerden inderdaad in hun Statenvoorstel hebben gegeven, heb ik deze Staten in ieder geval vertrouwelijk ter beschikking gesteld. U weet waarover het gaat. Ik maak nu het bedrag openbaar omdat dit voor mij helemaal niet zo geheim is. Ik heb proberen aan te geven waarom wij geheimhouding toepassen. Dat is voor ons een interpretatie van de voorwaarden. Met de wijsheid van nu kan ik zeggen of wij niet met alle colleges van Gedeputeerde Staten eenzelfde voorstel hadden moeten schrijven. De informatie is wat mij betreft twee weken geleden allemaal voor u ontsloten. Wij hebben daarbij ook de mogelijkheid geboden om advies te vragen bijvoorbeeld van onze accountant. Ik respecteer de overwegingen van mevrouw Van der Kammen, maar ik vind het echt jammer dat zij dat anders waardeert. Wij proberen oprecht alle informatie ter beschikking te stellen opdat u als Staten uw eigen afweging kunt maken. Nogmaals, zodra wij met elkaar geclosed hebben, kunnen wij die informatie breder delen. Het gaat dan over renteopslag, over de zogeheten calldatum en over de risicoafweging, waarover heel veel vragen zijn gesteld. Natuurlijk is er sprake van een risicoafweging. Dat is evident.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Het college schermt hier wel zo mooi met de vertrouwelijke bijeenkomst waarin allerlei openheid is betracht. Dat is allemaal leuk en aardig maar ik sta hier niet voor het college, ik sta hier als volksvertegenwoordiger voor de burgers die ook graag willen weten wat er aan de hand is. Kan de gedeputeerde zich daar iets bij voorstellen?

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Ja, natuurlijk, maar dat is ook het motief waarom wij u met inachtneming van de afspraken met de contractpartner echt over alle informatie hebben laten beschikken om een goede afweging te maken. Ik wil even terug naar de start, want het beeld dat hier een penningmeester op zoek is naar geld, is niet de hele opdracht die u mij hebt gegeven. De vorige Staten hebben in maart GS de opdracht gegeven om te bezien of de immunisatieportefeuille waarvoor een financiële taakstelling staat om jaarlijks 122,5 miljoen euro op te halen om alle goede dingen voor de Brabanders te kunnen doen, gecombineerd kan worden met een inzet op meer maatschappelijk rendement.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Heb ik goed begrepen dat er een toezegging is dat op de dag nadat de lening is uitgeboekt door de provincies en de gemeenten, de geheimhouding van dit dossier verdwijnt?

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Ja, die toezegging krijgt u van mij.

Ik ga even terug. Waar start het? De Bank Nederlandse Gemeenten is een bank van en voor overheden en een bank voor maatschappelijke instellingen. Ik denk dat iedereen die in het publieke domein actief is, weet welke belangrijke rol de BNG speelt in de financiering van een hoop voorzieningen en infrastructuur niet alleen voor Brabanders maar voor alle Nederlanders. De bank heeft op basis van wetgeving de opdracht om de eigen vermogenspositie te versterken waartoe objectief gezien eigenlijk helemaal geen noodzaak bestaat. De BNG moet voldoen aan internationale standaarden alsof het een commerciële bank is. Dat kader is geschetst. Vervolgens heeft de BNG er bewust voor gekozen om in het publieke domein passend bij wat de bank als opdracht voor zichzelf ziet partijen te zoeken om hun eigen vermogen te financieren. Dat werkt met de constructie van de hybride lening. Het motief waarom wij dat doen, is wel degelijk gedreven vanuit het maatschappelijk rendement om bij te dragen aan de continuïteit van de BNG en de belangrijke betekenis die de BNG heeft voor bijvoorbeeld goedkope financiering van gemeentelijke investeringen. Daarbij komt inderdaad, maar dat is volgens mij volstrekt conform uw opdracht, dat wij willen bezien of wij onder het financiële rendement dat nodig is om ook onze eigen goede dingen te kunnen blijven doen, meer perspectief kunnen leggen; overigens natuurlijk met inachtneming van de risico's die er altijd zijn in dit geval. Juist omdat je gebonden bent aan alle regels die bij een hybride lening horen, is het risico inderdaad dat het zo veel mogelijk het karakter van eigen vermogen van de BNG dient te hebben. Dat betekent inderdaad dat je zeggenschap overdracht, echter niet aan zo maar een partij maar aan de Bank Nederlandse Gemeenten. Dat laatste wens ik te onderstrepen. Dat betekent dat er voor ons in dat opzicht een aantal randvoorwaarden is dat maakt dat het risico – nogmaals er is risico – in dat opzicht te dragen is.

Als het gaat om worstcasescenario's en de liquiditeitspositie is onze stellige opvatting dat er voor de BNG heel veel incentives zijn om zowel een rentepercentage met opslag aan ons te vergoeden als de hybride lening geen eeuwigdurend karakter te laten hebben, wat onvermijdelijk is aan het karakter van een hybride lening.

De vraag van de heer Steenbakkers die daarbij hoort, is of wij nu al dan niet tijdelijk in feite achteruit hollen op de immunisatieportefeuille. Het antwoord is: juist niet. Als wij deze maatregel nemen, nogmaals met de risico's maar ook met de verwachting dat de BNG zijn verplichtingen gaat nakomen, betekent dat ook dat deze in financieel opzicht een positief effect heeft. In het kader van de opdracht van PS om te zoeken naar meer continuïteit bij die 122,5 miljoen euro en naar een maatschappelijke rendement, vindt het college oprecht dat deze bijdrage aan het eigen vermogen van de BNG voor ons een verstandige beslissing is, nogmaals met inachtneming van de risico's die daar gelden.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ik dank de gedeputeerde voor zijn antwoord. Even het rekensommetje bij de immunisatieportefeuille. Dit wordt gefund vanuit de immunisatieportefeuille.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Klopt.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Daar zit ongeveer 2 miljard euro in en er is een doelrendement van 122,5 miljoen euro. Bij de Burap (Bestuurlijke rapportage) vanochtend hoorden wij dat dit wordt gehaald. Dat betekent dus een rentepercentage van 6. Dat betekent dat wij op grond van de redenering van de gedeputeerde mogen stellen dat er uiteindelijk een hoger rentepercentage zit op deze lening want anders zou je er voor dit deel van de funding op achteruitgaan.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Volgens mij klopt uw rekenwijze niet, mijnheer Steenbakkers. Maar om niet in de techniek te verzanden en om niet via een ingewikkelde constructie nu toch publiekelijk te worden over de rentepercentages wijs ik erop dat u in de treasury paragraaf bij de begroting daarover echt informatie zult aantreffen. Ik heb u ook al aangeboden om daarover met elkaar in gesprek te gaan.

Het beeld van het college is dat wij hiermee een rentevergoeding creëren die duidelijk ligt boven wat wij op dit moment gemiddeld genomen op de portefeuille naar binnen halen. Dat heeft natuurlijk te maken met de situatie waarin wij nu zitten, een situatie met uitzonderlijk lage rentes. In die zin is dit geen eeuwigdurende geldigheid, want stel je voor dat deze lening langer loopt, dan kan het zijn dat wij in een ander renteseizoen terechtkomen. Op korte termijn voorzie ik dat echter niet. Nogmaals, de prikkels bij de BNG om dit niet eeuwig te laten duren, zijn volgens mij evident.

Als wij een lening verstrekken, gebeurt dat met toepassing van de voorwaarden van de Algemene Subsidieverordening. In die zin is de lening een vorm van subsidie. Ik snap dat dit wat vreemd aandoet, maar in de context van de ASV is dat de wijze waarop wij nu eenmaal redeneren, ook als het gaat om leningen aan innovatieve bedrijven. Dat betekent dat het een subsidie is. De meest waarschijnlijke vorm is inderdaad een begrotingssubsidie. Onder die condities kunnen wij deze lening binnen onze eigen algemene subsidievoorwaarden op een ordentelijke manier invullen.

In antwoord op de vraag over de beloningsverhoudingen wil ik drie dingen opmerken. U kunt allemaal nagaan wat de voorzitter van de raad van bestuur van de BNG aan salariëring ontvangt. Dat ligt volgens mij wel onder het niveau dat hier even over tafel ging, maar het is nog steeds aanzienlijk. Daarover geen misverstand.

De **voorzitter**: U hebt nog één minuut, mijnheer Van Merrienboer.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Ja, voorzitter.

Wij hebben met elkaar afspraken gemaakt over de Brabantnorm en voor welke subsidies die wel of niet van toepassing zijn. Dat heeft ook te maken met de vraag of wij een betekenende rol hebben in die betreffende instelling. Ik kan u alleen maar zeggen dat wij in dit geval ook kijken naar de verantwoordelijkheid die vanuit het publieke domein door de minister van Financiën wordt ingevuld om de beloningsverhoudingen in de bancaire sector naar een meer maatschappelijk aanvaardbaar niveau te brengen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Dat is een heel interessante opmerking van de gedeputeerde. Hij zegt dat het salaris niet zo hoog is als ik heb genoemd.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Dat zei ik niet.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ik vind dat heel interessant. Ik heb gekeken naar een verslag van een debat en naar een krantenartikel op internet waarin staat dat ook in de Staten van Limburg een forse discussie heeft plaatsgevonden over het salaris van de directeur van de Bank Nederlandse Gemeenten. Ook de partij waartoe de gedeputeerde behoort, had daar behoorlijk kritiek op. Er wordt toch echt gesproken over meer dan €650.000. Hoe rijmt de gedeputeerde dat met zijn uitspraak dat het zo hoog niet is?

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Dat is de informatie waarover ik beschik. Nogmaals, het is publiektoegankelijke informatie. Ik ga hier dat vraagstuk zeker niet relativëren. Ik ben met mevrouw Van der Kammen van mening dat het goed is dat aan de beloningsverhoudingen in dit deel van onze samenleving paal en perk wordt gesteld. Dat zien wij ook in maatregelen die vanuit het Rijk worden genomen. Door de rijksoverheid en het ministerie van Financiën wordt een aantal maatregelen genomen om hier te komen tot een maatschappelijk meer aanvaardbaar niveau. Daarover kunnen en moeten wij volgens mij vanuit de politieke achtergrond die wij hebben, van mening kunnen blijven verschillen. De Brabantnorm waar wij strikt de hand aan houden, hebben wij van toepassing verklaard op een aantal

vormen van subsidie. Hier kijk ik naar de verantwoordelijkheid die andere overheden hebben te nemen als het gaat om maatschappelijk aanvaardbare beloningsverhoudingen in dit geval de bancaire sector. Daarnaast zie ik de Bank Nederlandse Gemeenten als een bank met een maatschappelijk oogmerk, te weten goedkoop financieren van investeringen van overheden, met toezicht ook in aandeelhoudersvorm door overheden en het financieren van allerlei instellingen met een maatschappelijk rendement. Nogmaals, dat is ook in Brabant substantieel.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): De gedeputeerde kan dus met droge ogen beweren dat hij dit een maatschappelijk rendement en een maatschappelijke verantwoorde investering vindt om 100 miljoen euro naar een bank te brengen die hij daarmee alleen nog meer speeltjes en ruimte voor hobby's geeft om onder meer het salaris van de directeur van €650.000 te betalen. Dat vindt hij maatschappelijk verantwoord?

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Vindt u het investeren in een zorgvoorziening een speeltje, mevrouw Van der Kammen. Of vindt u het een speeltje dat gemeenten geld lenen om te kunnen investeren in infrastructuur voor de Brabantse burgers? Ik zou dat geen speeltjes willen noemen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Dat is mijn derde interruptie. Maar, oké, de gedeputeerde bevrage mij specifiek. Ik vind het belenen van zorginstellingen hartstikke goed. Maar waarom doet u dat via de BNG, gedeputeerde? Waarom moet het via zo'n louche constructie allemaal weggesluisd worden? Dat kan toch niet.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Het is geen louche is wat mij betreft pertinent niet aan de orde als het gaat om de transparantie waarmee de BNG omgeven is. Volgens mij, maar daarover mag je van mening verschillen, is de positie van de BNG echt geaccepteerd in het maatschappelijk domein. De bank is belangrijk voor de continuïteit van een aantal investeringen waarvoor gemeenten op dit moment de BNG echt nodig hebben om die op peil te houden. Louche is het zeker niet, het is wat ons betreft transparant en het voldoet aan de randvoorwaarden die PS maart vorig jaar aan ons hebben meegegeven. Nogmaals, het is altijd met risico's maar wat ons betreft verantwoord.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde. Ik heb genoteerd dat hij heeft toegezegd dat de geheimhouding wordt opgeheven nadat de lening is uitgeboekt. Ik kijk even rond of er behoefte is aan een tweede termijn. De VVD heeft geen behoefte aan een tweede termijn, dan is nu de heer Steenbakkers van het CDA aan het woord.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter. Ik dank de gedeputeerde voor zijn heldere beantwoording. Louche vinden wij het zeker niet. Ik kan mij voorstellen dat het een wat ongebruikelijke constructie is. Om meer mensen zich hierbij comfortabel te laten voelen, moeten wij misschien de voorbereiding optimaliseren. Voor ons is het zeer helder.

Ik dank de gedeputeerde voor de toezegging met betrekking tot het opheffen van de geheimhouding. Onder die voorwaarden stemmen wij in met dit voorstel.

Ik heb nog twee kleine punten. Dat betreft de geheimhouding en een vraag waarop ik nog geen antwoord heb gehad. Wij zien hier het punt van geheimhouding steeds meer opduiken in de dossiers. Ik heb daarvoor al eerder op dit spreekgestoelte gedaan. Nu biedt Brabant kennelijk een geheimer stuk aan dan de andere provincies die geld verstrekken aan de BNG. Ik grijp even terug op het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer dat naar aanleiding van de Essent-gelden is gepresenteerd. Daaruit blijkt dat de verschillende colleges van GS door de jaren heen te vrij zijn omgegaan met die geheimhouding. Ik vraag

GS te proberen een heel specifieke afweging te maken voordat alles onder de paraplu van geheimhouding wordt gerekend.

Dan heb ik nog gevraagd of de securitisatie in de leningsdocumentatie wel of niet uitgesloten is.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter. Ik wil nog even terugkomen op het punt van geheimhouding want anders wordt dat heel groot.

Volgens mij bepalen wij als Staten zelf in de commissie nadat wij de informatie gekregen hebben, wat onder geheimhouding gebracht moet worden. Ik vind dat wij dit zo scherp moeten houden en dat hier niet het beeld moet ontstaan alsof wij alles onder geheimhouding brengen. Wij als Staten gaan daar zelf over. Is de heer Steenbakkers met ons van mening dat deze informatie rechtmatig onder geheimhouding mag blijven totdat het besluit genomen wordt?

De heer **Steenbakkers** (CDA): Natuurlijk houden wij ons daaraan. Het is wel zo, mijnheer Vreugdenhil, dat de Rekenkamer in de periode dat u hier ook in de Staten zat een rapport heeft gepresenteerd waaruit dit als constatering naar voren gekomen is. Ik haal die constatering aan en spiegel dit aan dit college. Dat had ik net zo goed aan vorige colleges kunnen spiegelen, maar toen zat ik hier nog niet, vandaar dat ik het nu doe. Uiteraard zal ik geheimhouding betrachten tot het moment van uitboeking. Dat is vanzelfsprekend. Heb ik daarmee uw vraag beantwoord?

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Ja, gedeeltelijk. Wij als Staten gaan zelf over die geheimhouding. Dat punt maken wij hier. Als wij dat met elkaar vaststellen, vindt de heer Steenbakkers dan ook dat wij daarover hier niet meer een hele discussie moeten voeren? Ik vind dat dit het debat een beetje vervuilt en naar een richting trekt die volgens mij geen recht doet aan het debat en aan de informatie die wij hebben gekregen en nog zullen kregen. Is de heer Steenbakkers het daarmee eens?

De heer **Steenbakkers** (CDA): Nee, volstrekt niet. Als wij hier bij allerlei voorstellen tijdens commissies of reeds in eerdere fases van GS verzoeken om geheimhouding krijgen, is het voor de Staten vrij moeilijk om er iets van te vinden. U hebt gelijk met uw opmerking dat wij procedureel gezien daar zelf over gaan, maar nogmaals als die geheimhouding er eenmaal op zit, is het heel moeilijk die eraf te halen. Ik verwijs maar even naar Attero om meer expliciet te zijn. Ik hoop daarmee uw tweede interruptie wel voldoende te hebben beantwoord

De **voorzitter**: De fractie van de SP heeft geen behoefte aan een tweede termijn.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. Ik hoorde de gedeputeerde spreken over het ordentelijk invullen van deze lening binnen de ASV. Dan wil ik nogmaals een duidelijk antwoord op mijn vraag waarom het college de subsidie dan niet geweigerd heeft. Er zijn minstens twee weigeringsgronden waarop het college tegen de BNG had kunnen zeggen: Sorry, maar dit kan niet, want wij kunnen niet aantonen dat het alle Brabanders ten goede komt. Bovendien kunnen wij aantonen dat uw aanvraag niet aan de subsidievoorwaarden voldoet vanwege het beloningsbeleid binnen uw instelling.

Het college heeft de mond altijd vol van "maatschappelijk verantwoord ondernemen". Dat staat bij het college heel hoog in het vaandel. Ook voor de collegepartijen is maatschappelijk verantwoord ondernemen ongelooflijk belangrijk en dan vraagt het college mij of ik het niet belangrijk vind dat de BNG leningen verstrekt aan zorginstellingen. Ik vraag de gedeputeerde of hij hiermee soms die verzorgingstehuizen bedoelt die allemaal worden gesloten, of vervolgens dienst gaan doen als asielopvang? Bedoelt hij die soms?

De heer **Koevoets** (VVD): Ik zat er al op te wachten. Mevrouw Van der Kammen komt u nog met iets nieuws vandaag of zijn het dezelfde verhalen die wij al vaker van u hebben gehoord? Volgens mij heeft de gedeputeerde klip en klaar uitgelegd waarom wij dit doen en waarom dit ten gunste komt aan de Brabanders, ook aan de Brabantse belastingbetalers waarvoor u altijd zegt te pleiten en waar ik mijn twijfels bij heb. Waarom komt u niet met iets echt verfrissend waarmee wij aan de slag kunnen voor de Brabanders in plaats van oude wijn in nieuwe zakken te stoppen?

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ik heb de VVD vandaag ook niet echt iets nieuws horen zeggen. Ja, ik kom hier gewoon op voor de Brabanders en voor de belastingbetalers en dat is mijn goed recht.

De heer **Koevoets** (VVD): Dat mag, ook wij komen op voor de Brabanders en ook voor de belastingbetalers, mevrouw Van der Kammen. U zou hun misschien echt een plezier kunnen doen door met werkelijk steekhoudende zaken te komen en dit soort zaken beter te beoordelen. Het gaat hier om een situatie waarbij wij de belastingbetaler wel een plezier doen. In plaats van het geld naar Den Haag te sluisen waarop u ook veel kritiek hebt van tijd tot tijd, gaan wij het zodanig inzetten dat het een beter rendement geeft voor de Brabanders. Wij zijn daar erg voor.

De **voorzitter**: Komt u tot een vraagstelling.

De heer **Koevoets** (VVD): Ik heb aan het begin van mijn interruptie aan mevrouw Van der Kammen gevraagd waarom zij niet met iets echt verfrissends komt.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ik wil alleen iets rechtzetten. Ik hoorde de collega zeggen dat wij tegen schatkistbankieren zouden zijn. Dat is absoluut niet het geval. Wij zijn er juist voorstander van dat geld dat in de schatkist hoort, daar ook belandt en niet via allerlei louche constructies via allerlei subsidieomwegen belandt bij banken die daarmee allemaal onzindoelstellingen gaan subsidiëren.

De heer **Smeets** (D66): Voorzitter. In het kader van de beeldvorming vindt ik het belangrijk om op te merken dat wij een aantal weken geleden een transparante pittige discussie hebben gehad, inderdaad onder geheimhouding, over het verstrekken van deze lening. Zowel interne als externe treasuryadviseurs als de accountant en EY (Ernst en Young) waren daarbij aanwezig. Wij hebben toen een indringend gesprek gevoerd met een groot aantal financieel specialisten. Natuurlijk gaat het hier om de onderhandelingspositie van de provincie Noord-Brabant en dan zijn wij gebonden aan geheimhouding. Ik zou het beeld willen corrigeren dat hier sprake is van een louche gebeuren. Het is transparant en onder geheimhouding besproken een aantal weken geleden. Dat is wat onze fractie betreft op een professionele manier gebeurd.

De **voorzitter**: Ik constateer dat bij de overige fracties ook geen behoefte bestaat aan een tweede termijn, dan is nu het woord aan de gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Voorzitter. Ik denk dat wij een goede traditie opbouwen als wij na de besluitvorming het proces rondom geheimhouding met elkaar evalueren. Volgens mij moet je voortdurend leren en mogen er kritische vragen gesteld worden. Wij hebben daarvoor ook samen een platform gecreëerd. Wij gaan in een volgende ronde gewoon goed kijken wat wij kunnen leren van de eerdere casuïstiek als het gaat om de vraag wat wel of niet vertrouwelijk of onder geheimhouding moet worden behandeld.

De heer **Van den Berg** (PVV): In het kader van die geheimhouding vraag ik de gedeputeerde of tijdens die voorlichting bijvoorbeeld ook gesproken is over de investering van de BNG bank als een van de twaalf financierders van het Gemeniwindpark in 2014 boven Schiermonnikoog, precies in de tijd dat een vergelijkbaar windpark in Duitsland ongeloflijke verliezen draaide en grote financiële problemen had?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk.

De heer **Van den Berg** (PVV): En klopt het dat het bedrag waarover wij praten van de zes provincies ongeveer het bedrag zal zijn wat in dat windpark geduwd wordt? Over risico's gesproken, ik wil alleen weten...

De **voorzitter**: Nee, mijnheer Van den Berg, de vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Mijnheer Van den Berg, u had gewoon aan tafel moeten schuiven, dan hadden wij het hierover kunnen hebben. Het meest eenvoudige antwoord is dat wij niet gesproken hebben over deze specifieke situatie en dat wij het wel degelijk gehad hebben over het risicoprofiel dat altijd bij een bank en zijn activiteiten hoort. Wat dat betreft was ik blij met de weergave die de heer Smeets gaf. Wij hebben daar een scherp debat gehad met een scherpe vragenwisseling over welke risico's wij eigenlijk in huis halen.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik schuif niet aan en onze partij schuift niet aan bij zaken die over publiek geld gaan en waar gespeeld wordt met geld dat in de publieke sector thuishoort. Ik noem u net een risico dat gigantisch is, dat over honderden miljoenen gaat, ook bij de BNG. Als dat soort dingen niet eens besproken worden, kan het zo maar zijn dat wij inderdaad een keer de boel niet uitbetaald krijgen en nog wat kwijt raken. Ik zou toch voorzichtiger omgaan met die heel geringe risico's waarover de gedeputeerde spreekt.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Ik heb het niet over geringe risico's. Het stoort mij een beetje dat u hier een beeld van louche en achterkamertjes gaat ophangen. Ik vind dat u uw collega's ook tekortdoet. Wij proberen elkaar zo goed mogelijk te faciliteren om een afweging te maken. Daarbij houden wij ons aan de spelregels die wij hier afspreken maar die ook in het maatschappelijk verkeer actueel zijn. De BNG wordt als bank voortdurend op de stresstestbank gelegd en de BNG blijft gewoon in de top van 130 internationale banken. Natuurlijk, maar dat zien wij in de hele bancaire sector, zijn er risico's actueel, ook als het gaat om het rendement op investeringen. Wij kijken naar de liquiditeitspositie, de triple A-rating en naar wat publiek en in de context van zelfregulering aan instrumenten beschikbaar is om een oordeel te vellen over de veiligheid van deze bank. Dit is gewoon een van de veiligste banken ter wereld. In die zin vind ik het framen van de BNG zoals de PVV dat hier doet, geen recht doen aan de werkelijkheid.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. Is het college zich bewust van het feit dat het juist die Europese stresstest is en juist die Europese balanstest die maken dat BNG zomaar allerlei winstdalingen moet doormaken? Is de gedeputeerde zich daarvan bewust?

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Uw informatie klopt niet, mevrouw Van der Kammen. De BNG dient zich te houden aan de afspraken van Bazel III. Wij hebben met elkaar afgesproken om de greep op de ontwikkelingen in de financiële sector met publieke regels sterker te maken. De BNG moet vanuit die regelgeving zijn eigen vermogenspositie versterken en dat is wat hier aan de hand is. Het gaat hier niet om een BNG die een negatief rendement op investeringen probeert te compenseren bij een aantal

goedgelovige provincies. Dat is het beeld dat mevrouw Van der Kammen wil neerzetten en tegen dat beeld keer ik mij, daarbij geschraagd door een voortdurende monitoring op de situatie bij de BNG. Ik ga terug naar de beantwoording van een opmerking van de heer Steenbakkers over het met elkaar evalueren wat wij van deze casus kunnen meenemen naar de volgende.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Leuk en aardig dat antwoord van het college, maar dat heeft helemaal geen betrekking op hetgeen ik vroeg. Het zijn juist die Europese stresstest en die Europese balanstest die ervoor hebben gezorgd dat er sprake is van een flinke winstdaling bij de BNG. Ik heb het niet over Bazel III, ik heb het over die Europese stresstest.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): De winstdaling bij banken zien wij natuurlijk in den brede. Wat dat betreft beweegt de BNG zich inderdaad in een wereld waarin rendementen anders zijn dan in het verleden. Ik ga uit van de ranking die daar ook op basis van publiek toezicht plaatsvindt. Wij zitten met de BNG in de top van de meest veilige banken ter wereld.

Dat is het bruggetje naar de beantwoording van de vraag van de heer Steenbakkers over een eventueel faillissement. Ik moet hem echt het antwoord schuldig blijven. Ik kan alleen maar zeggen dat een faillissement een theoretisch risico is in de context van de BNG. Ik wil hem heel graag schriftelijk antwoorden maar dat kan pas na besluitvorming. Ik vraag hem even of dat invloed heeft op de afweging die het CDA uiteindelijk maakt.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Schriftelijke beantwoording is prima. Het voorstel van de gedeputeerde om een en ander eens goed te evalueren, grijp ik met beide handen aan. Ik zie daarvoor graag een concrete datum. Ik merk dat in dit debat door bepaalde mensen dingen worden gezegd die niet kloppen of niet helemaal waar zijn. Misschien is het goed om in de voorbereiding naar dit soort financiële afwegingen wat meer tijd te nemen om de zaak grondig door te spreken. Ik denk dat dit de kwaliteit van het debat kan verhogen.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Dat wil ik graag onderstrepen, maar dan moet men wel bereid om die gedachtewisseling ook te hebben. Met een deel van uw Staten hebben wij die niet gehad en dat spijt me. Dat vind ik jammer want dat doet afbreuk aan de kwaliteit van ons debat nu. Daarbij hoort ook de vraag van mevrouw Van der Kammen: waarom niet weigeren? Wij willen niet weigeren omdat wij deze lening willen toekennen, omdat wij hier zowel een maatschappelijk als een financieel rendement creëren waar dit college zich op wenst te laten aanspreken.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): De Algemene Subsidieverordening is toch van toepassing op deze lening, nietwaar?

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Ja.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Waarom past de gedeputeerde die dan niet toe?

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Volgens mij passen wij die wel toe.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Er zijn twee weigeringsgronden en daar maakt de gedeputeerde geen gebruik van. Kan hij aangeven waarom niet?

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Ik geloof niet dat de ASV is opgesteld om subsidie te weigeren.

De **voorzitter**: De laatste keer mevrouw Van der Kammen bij deze interruptie.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): De AVS bevat wel degelijk weigeringsgronden.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Waarom zou ik die weigeringsgronden willen toepassen als ik ervan overtuigd ben dat ik met deze toepassing van de ASV en met deze lening de opdracht van Provinciale Staten zowel financieel als inhoudelijk op een prima wijze dien. Ik wijs op de doelstellingen van het immunisatievermogen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter.

De **voorzitter**: Nee, mevrouw Van der Kammen, ik zei net dat het de laatste keer was.

De heer **Van Hattem** (PVV): Een weigeringsgrond dient te worden ingezet als niet aan de formele eisen wordt voldaan. Daarvan is naar ons idee hier sprake.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Wat ons betreft niet, mijnheer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dan vrees ik dat de gedeputeerde een heel verkeerde inschatting maakt en ten onrechte een subsidie toekent.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Daarover wil ik graag verantwoording afleggen als het zover is.

PS 55/15: Zienswijze op de ontwerpbegroting 2016 en de ontwerpmeerjarenraming 2017-2019 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)

De heer **Kuijken** (CDA): Voorzitter. De Omgevingsdiensten zijn in 2013 opgericht volgens de kaders die Provinciale Staten in datzelfde jaar vastgesteld hebben. Eén van die kaders was dat de oprichting van deze organisaties kostenneutraal zou gebeuren. De aanloopkosten zouden terugverdiend worden met oplopende inverdieneffecten van 3%, 6% en 9% over 2015, 2016 en 2017. De zienswijze op de begroting van de ODBN die nu voorligt, beoogt onder andere het realiseren van deze kostenneutraliteit. De afgelopen 3 jaar heeft het CDA bij behandeling van elke begroting of elk jaarverslag van één van de Omgevingsdiensten gehamerd op de kostenneutraliteit, gehamerd op het verbeteren van de concurrentiepositie ten opzichte van de markt én gehamerd op het behalen van het doel van het oprichten van de Omgevingsdiensten: efficiënter en beter werken. Het CDA steunt daarom deze zienswijze op de begroting van harte.

Het CDA heeft ook een aantal vragen, want het CDA vindt de lijn van GS bij de Omgevingsdiensten niet altijd helemaal duidelijk.

Allereerst stellen GS zienswijzen voor aan PS die oproepen tot kostenneutraliteit bij de Omgevingsdiensten Midden- en West Brabant (OMWB) en Zuidoost Brabant (ODZOB).

Vervolgens stellen GS, vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur (DB) van de ODBN, het programma "Samen werken aan een schone en veilige leefomgeving" vast, waarvoor onvoldoende middelen beschikbaar waren. GS stellen via het DB voor om de inverdieneffecten in te zetten voor het uitvoeren van dit programma. GS zijn echter ook lid van het algemeen bestuur (AB) en stellen via deze weg voor een

zienswijze in te dienen die zegt dat de inverdieneffecten toch behaald moeten worden. Deze zienswijze betreft het stuk waar we nu over praten.

Ten slotte geven GS een doorkijk naar de toekomst via de Bestuursrapportage 2015 (Burap). In deze Burap staat dat er tot en met 2019 een bedrag van 5,8 miljoen euro nodig is om het niet behalen van de efficiëncytaakstelling oftewel kostenneutraliteit bij de Omgevingsdiensten te bekostigen.

Onze vragen aan GS zijn de volgende:

Hoe kan het dat GS enerzijds een zienswijze indienen met als doel de Omgevingsdiensten in ieder geval in de aanloopfase kostenneutraal te laten zijn, terwijl GS zich anderzijds indekken met 5,8 miljoen euro voor het niet halen van deze zelfde kostenneutraliteit?

Hoe kan het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst het plan "Samen werken aan een schone en veilige leefomgeving, nu en in de toekomst" vaststellen terwijl er onvoldoende dekking was?

Moet de oprichting van de Omgevingsdiensten volgens GS nu kostenneutraal zijn, of niet? Zo ja, gaan we er bij voorbaat al vanuit dat dit niet gaat lukken gezien de bedragen die wij kunnen lezen in de Burap?

De heer **Smeets** (D66): Ik zie af van mijn eerste termijn, voorzitter.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voorzitter. De zienswijze op deze ontwerpbegroting en raming vertoont grote overeenkomsten met die van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant en van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant. Daarover hebben we al van mening gewisseld met GS en hebben wij antwoord gekregen op onze vragen, hoewel deze grotendeels onbevredigend waren want de problemen die toen zijn geconstateerd, bestaan nog steeds. De uitwerking van de door het Rijk opgelegde gemeenschappelijke regeling blijkt in Brabant geen gemakkelijke opgave te zijn geweest.

Op vrijdag 10 juli namen Provinciale Staten een motie aan van GroenLinks, D66, CDA, de Partij voor de Dieren en Leefbaar Brabant om meer grip te krijgen op de Brabantse Omgevingsdiensten. Wij willen er alles aan doen om de kwaliteit van de diensten omhoog te krijgen.

In de motie-overwegingen schreven we dat:

- Provinciale Staten de taak hebben om te controleren of het provinciale beleid, dus ook de opdracht aan de Omgevingsdiensten, doelmatig en effectief wordt uitgevoerd;
- de Omgevingsdiensten in de afgelopen jaren veel wisselingen kenden in de directie – hier kom ik zo op terug -, en
- het dossier van de Omgevingsdiensten in hoge mate incidentgedreven is en een structurele oplossing nodig is.

Onze Staten verzochten het college om met voorstellen te komen voor eind oktober 2015, die ervoor zorgen dat de kwaliteit wordt gedefinieerd en de besturing verbeterd en om de eventuele dilemma's aan te geven bij Provinciale Staten.

Het is nog geen eind oktober. De gedeputeerde heeft dus nog even tijd om ons de voorstellen en dilemma's voor te leggen. Toch heeft onze gedeputeerde niet stilgezeten, dat moge blijken uit het ingrijpen bij de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant. De algemeen directeur en de directeur strategie en bedrijfsvoering zijn op non-actief gesteld. Wij zijn daar middels een kort bericht van op de hoogte gesteld. Een stuk langer was het bericht in BN/De Stem van eergisteren. Het mag u niet verbazen dat dit bericht wat vragen heeft opgeroepen bij mijn fractie. Omdat ik niet alles wil geloven wat er in de krant staat, heb ik een vraag aan de gedeputeerde en ook aan de fractievoorzitter van de SP.

Klopt het dat er is gezegd dat de dienst Midden-West-Brabant inefficiënt en gebrekkig is, op het randje van rampzalig? Betreft dit alleen deze dienst, of alle drie de Brabantse Omgevingsdiensten?

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers, wij praten nu over een zienswijze op de ontwerpbegroting van de Omgevingsdienst Brabant Noord en niet over de andere Omgevingsdiensten.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Oké, voorzitter, maar dat is buitengewoon jammer. De zienswijze verschilt niet veel.

De **voorzitter** Wij praten graag door over dit agendaonderwerp.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Dat ga ik terug naar dit agendaonderwerp, maar ik ben toch blij dat ik even heb gezegd dat het zo actueel is.

Ik wil graag weten welke invulling wordt gegeven aan de motie, die raakt immers ook aan de zienswijze op de Omgevingsdienst die hier nu wel geagendeerd staat. Wat gaan wij doen om de kwaliteit omhoog te krijgen? Mijn collega, René Kuijken, had het er net ook al over. Wat gaan wij doen om beter te sturen? Wat kunnen wij als Provinciale Staten doen om te komen tot betere oplossingen voor de Omgevingsdiensten?

Dank u wel.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter. Ik wil beginnen met de opmerkingen dat ik het heel jammer vind dat wij net als de vorige keer deze zienswijze te laat behandelen. De zienswijze had eigenlijk al ingeleverd moeten zijn op 30 september, maar er is wat ruimte gegeven om die wat later in te leveren. Dat was vorige keer ook het geval zoals zojuist al werd opgemerkt. Ik vind dit ook geen recht doen aan het momentum waarop wij op dit moment staan met de Omgevingsdiensten. Het is terecht dat even verwezen wordt naar de zienswijze die over Midden- en West-Brabant gegeven is, met name omdat die geleid heeft tot een tegenstem bij de begroting. Als een provinciaal bestuur tegen een begroting stemt, is dat volgens mij wel een heel stevig signaal. Dan is er iets aan de hand en moeten wij daarover inhoudelijk doorspreken. Dat moet wat mij betreft niet op een hakkerige manier gebeuren, wij moeten zoeken naar een manier hoe wij dit in de toekomst kunnen verbeteren.

Ik wil de irritatiegrens eruit halen. Er zijn twee aspecten waarop wij moeten sturen: de financiën en de kwaliteit. Volgens mij moeten wij in het najaar de verordening vaststellen waarin de kwaliteitseisen voor de Omgevingsdiensten worden vastgesteld. Ik wil die twee elementen in relatie met elkaar zien en ik vind de voorliggende zienswijze die vooral ziet op het financiële aspect geen elementen bevatten om de kwaliteitseisen te verbeteren. Ik zou de gedeputeerde willen meegeven dat in ieder geval onze fractie straks graag samen met de Omgevingsdiensten de invulling van de verordening vorm wil geven, Wij willen zowel vanuit de gemaakte financiële afspraken als vanuit de kwaliteitseisen die wij straks moeten vaststellen, kijken naar de begroting voor 2016. Ik zou graag willen dat de gedeputeerde dit signaal oppakt, meeneemt en overbrengt naar de Omgevingsdiensten. Ik zou Provinciale Staten willen oproepen om in de aanloop naar die verordening die er snel aankomt, dit inhoudelijke debat met elkaar te voeren en te kijken of wij de kwaliteit waarop Brabant en de Brabanders recht hebben, samen vorm kunnen geven.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Is de heer Vreugdenhil van mening dat dit inhoudelijke debat nog niet gevoerd is hier in de Staten?

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Ja, eigenlijk wel. De afgelopen vier jaar heb ik geregeld die vergaderingen gezien en dan kun je constateren dat er van alles speelt maar dat vooral het financiële aspect telkens opspeelt. Vanuit mijn wethouderschap heb ik juist altijd vanuit die kwaliteit samengewerkt. Ik zie dat wij dit moeten oppakken. Wij moeten het een keer omkeren en kijken hoe wij de kwaliteit goed met elkaar kunnen bespreken. Wij gaan straks naar een nieuwe Omgevingswet. Die bevat een heel andere manier van werken van alle partijen in het omgevingsveld. Dat kan een prachtig momentum zijn om samen te kijken hoe wij voor de toekomst een frisse start kunnen maken, waarbij zowel de financiën als de kwaliteit op orde is maar een verbetering van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor Brabant

en de Brabanders gerealiseerd wordt. Ik denk dat nu het moment komt om dat met elkaar te doen met het vaststellen van de verordening en van de toekomstige Omgevingswet. Laten wij dat debat vooral met elkaar gaan voeren.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Ik weet dat de heer Vreugdenhil inderdaad bestuurder was, maar was hij ervan op de hoogte dat er in de afgelopen 1,5 jaar constructieve bijeenkomsten hebben plaatsgevonden in de Staten waarin wij de directeurs van de Omgevingsdiensten, de wethouders, de burgemeesters, onze medeopdrachtgevers hebben gehoord en waar wij constructieve, inhoudelijk diepgaande gesprekken hebben gevoerd met en rond de Omgevingsdiensten?

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Ja, maar misschien is daar wel eens langs de kern heen gepraat van hoe wij de kwaliteit daadwerkelijk op orde kunnen brengen, hoe wij de samenwerking met de gemeenten op orde kunnen brengen, wat de klantvraag precies is ook wat de samenwerking met de gemeenten betreft, etc. Ik denk dat er in dat hele proces veel langs elkaar heen is gepraat. Wij hoeven geen dingen over te doen. Ik wil ook graag naar de toekomst kijken en vraag mij af hoe wij het momentum van het vaststellen van een verordening, van het vaststellen van een nieuwe Omgevingswet plus een aantal andere aspecten op een positieve manier kunnen oppakken om die slag te maken. Hoe je het ook wendt of keert, wij zullen het voorlopig moeten doen met de diensten die in de wet zijn vastgelegd. Daar moeten wij de winst pakken. Daar wil ik graag naar toe en daarom wil ik van de gedeputeerde horen hoe wij die stappen kunnen zetten. Dat gaat volgens mij verder dan alleen de voorliggende zienswijze. Het zou kunnen worden aangevuld met een aantal inhoudelijke punten om richting 2016 een aantal slagen te kunnen maken met de Omgevingsdiensten.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voorzitter. Wij zien af van onze termijn.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter. Ik begin met de vragen van de heer Kuijken van de fractie van het CDA. Als GS hebben wij een rol in het dagelijks bestuur en in het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst, maar het zijn wel twee verschillende rollen. Het voelt een beetje schizofreen, maar je moet die rollen echt uit elkaar halen. Er is ook al iets over gezegd in het voorliggende voorstel. Ik heb zitting in het dagelijks bestuur maar niet namens de provincie of om het belang van de provincie te behartigen maar om het belang van de dienst te behartigen en als het ware de directie de maat te nemen niet aan de hand van provinciale kaders maar aan de kaders die door het algemeen bestuur van de dienst zijn opgesteld. In het algemeen bestuur heb ik een andere pet op. Ik zit daar als mede-eigenaar en medefinancier van de dienst en dan kan ik dus ook een andere mening hebben. Dat is verschillende keren gebeurd, ook hier. Dat geeft misschien antwoord op de tweede vraag van de heer Kuijken waarom GS enerzijds deze zienswijze kunnen presenteren en tegelijkertijd aankondigen dat via de Burap extra geld gevraagd zal worden voor de dienst, terwijl het kader is dat het kostenneutraal moet zijn. In het algemeen bestuur leveren wij deze zienswijze omdat die geschreven is op basis van de kaders zoals wij die tot nog toe hanteren. Die gaan dus niet zozeer over de kwaliteit maar over de kostenneutraliteit van de dienst.

Omdat wij die kwaliteit belangrijk vinden en om het door het dagelijks bestuur aangenomen plan waarmee ik ook heb ingestemd, te kunnen financieren, is extra geld nodig. Daarop vooruitlopend kondigen wij nu aan dat wij de Staten in de Burap daarvoor extra geld zullen vragen.

De heer Vreugdenhil vroeg of het alleen over geld moet gaan en niet over kwaliteit. Ik kan u aankondigen dat het ons zinvol lijkt de Staten een voorstel voor te leggen voor herziening van de kaders zoals die nu zijn vastgesteld. Alle drie de diensten hebben namelijk aangegeven en daarmee ben ik het wel eens, dat het inverdieneffect van 3 keer 3% vanaf 2015 onhaalbaar is in de huidige situatie. Als wij de kaders niet veranderen, betekent dat automatisch dat wij elke keer deze zelfde zienswijze bij u zullen brengen, terwijl

wij erkennen dat de situatie eigenlijk anders is. Daarover komt later meer.

De heer **Van Hattem** (PVV): Hoewel ik geen probleem heb met de voorliggende zienswijze en ook geen spreekijd heb aangevraagd, wil ik toch even reageren. Wij hebben hier vanaf het moment dat wij met de Omgevingsdiensten bezig zijn, het college gevraagd om op de kosten te letten zodat die niet uit de hand lopen. Maar het eerste wat gedaan werd, was dure locaties realiseren, alles opnieuw huisvesten en verbouwen. Is er geen les te trekken uit wat er de afgelopen jaren is gebeurd? Had er vanaf het begin niet veel scherper op die kosten gelet moeten worden?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Deze discussie heb ik eerder met u gevoerd, mijnheer Van Hattem, en die is naar mijn mening afgesloten.

De heer **Van Hattem** (PVV): Het is makkelijk om een discussie af te sluiten maar de gedeputeerde komt nu wel bij ons extra geld vragen. Had er terugkijkend niet vanaf het begin al een veel scherpere focus moeten zijn op het minder uitgeven van geld bij de Omgevingsdiensten?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): U hebt het voorstel niet goed gelezen. Wij vragen nu niet om extra geld, wij leggen de Staten een zienswijze voor en daarover gaat het debat.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter.

De **voorzitter**: Nee, mijnheer Van Hattem, u hebt twee keer geïnterrupteerd.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat weet ik, voorzitter, maar deze opmerking is geheel niet in lijn met wat ik heb gezegd. Ik reageer niet op de zienswijze maar op de opmerking van de gedeputeerde dat er een Burap komt om extra geld te vragen. Dat is mijn punt, niet de zienswijze.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): GroenLinks heeft aandacht gevraagd voor de motie waarin het college werd opgeroepen om meer grip te krijgen op de diensten, zowel financieel als inhoudelijk, en daarvoor een aantal voorstellen te doen. Mevrouw Roijackers vroeg wat wij daarmee gaan doen. Wij zijn daarmee druk bezig, niet alleen hier in dit huis, maar ook bij de diensten zelf. Bij alle drie diensten wordt gesproken over het invoeren van de kwaliteitsnormen van de landelijke handhavingsstrategie. Dat wordt ook verplicht. Per dienst worden die kwaliteitscriteria vastgesteld en vertaald naar hoe die in elke dienst vormgegeven zullen worden. Wij zullen de Staten natuurlijk informeren als het zover is. Verder liggen er bij alle drie de diensten plannen van aanpak om de financiële en bedrijfsmatige kanten op orde te brengen. In Midden en West heet dat "huis op orde", in het Noorden heet het gewoon "plan van aanpak". Bij alle drie de diensten is dit signaal vertaald in een plan om meer grip te krijgen op de financiën en de bedrijfsvoering.

Daarnaast ben ik bezig met een aantal voorstellen om de vorm van directievoering van de drie diensten te veranderen, zodat de diensten meer grip krijgen op die onderdelen waarbij inverdieneffecten mogelijk zijn; bijvoorbeeld in samenwerking bij personeelsuitwisseling op het gebied van ICT of bij mediagebruik. Dat kan allemaal efficiënter als de drie diensten gaan samenwerken. Die samenwerking kan efficiënter door in de directie iets te veranderen. Die voorstellen komen binnenkort ook naar de Staten.

De **voorzitter**: Komt u tot een afronding, mijnheer Van den Hout.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ja, voorzitter.

Tegen de heer Vreugdenhil zou ik willen zeggen dat het geen automatisme is dat deze zienswijze leidt tot

een tegenstem op de begroting als althans tegen die tijd de kostenneutraliteit gegarandeerd is en als een stem voor de begroting niet betekent dat ik inbreuk maak op het begrotingsrecht van de Staten en door bij de diensten een gat te slaan in de begroting de Staten dwing daarvoor geld vrij te maken. Dan zou ik in de positie van de Staten treden en dat kan natuurlijk niet!

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Ik bedoel het anders. Het college dient een zienswijze in maar zegt ook dat de Omgevingsdiensten er binnen de huidige kaders bijna nooit aan kunnen voldoen. Ik ben blij dat de gedeputeerde aangeeft dat de kaders gewijzigd moeten worden, zodat het niet meer automatisch gaat leiden tot een tegenstem. Op welke wijze wordt die ruimte geboden? Krijgen wij binnenkort een voorstel? Kan het ook in lijn gebracht worden met de verordening over de kwaliteitseisen die wij hier moeten vaststellen?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ik weet niet of de kaders en verordening over de kwaliteitseisen in één pakket kunnen, maar dat is procedureel. Ik kom zeker bij de Staten met voorstellen. Dat moet ook want de Staten hebben de kaders vastgesteld waar wij de begroting langsleggen. Ik kom hier terug met kaders die beter aansluiten bij de realiteit van de situatie waarin de diensten zich nu bevinden en bij de noodzaak dat de diensten investeren om de gewenste kwaliteit te bereiken.

Ik ben het eens met mevrouw Roijackers dat wij hier de vorige periode al heel vaak over de inhoud gediscussieerd hebben. Dat moeten wij blijven doen. Het lijkt mij goed om begin volgend jaar weer een soort toogdag te hebben waar de diensten zich aan uw Staten presenteren en de Staten zelf vragen kunnen stellen aan die diensten. Ik zal dit aan alle drie de diensten voorleggen.

De **voorzitter**: Ik kijk even rond voor de tweede termijn.

De heer **Kuijken** (CDA): Voorzitter. Ik kom even terug op de tegenstrijdigheid tussen de rol van GS in het dagelijks bestuur en in het algemeen bestuur van de Omgevingsdiensten. Wij snappen dat dit een moeilijke positie is en vinden dat GS hierin goed geacteerd hebben. Deze rollen dienen gescheiden te zijn. Als lid van het DB kun je iets anders vinden, want als lid van het DB heb je een andere rol dan als lid van het AB. Daarop had mijn kritiek absoluut geen betrekking. Ik vind het van integriteit getuigen als je die twee rollen kunt scheiden.

Ik vind het wel opmerkelijk dat wij enerzijds willen hameren op kostenneutraliteit terwijl er anderzijds al geld klaarstaat in de Burap. Wij hebben al gehoord dat er bij de Omgevingsdiensten plannen liggen en dat het college terugkomt bij de Staten met een voorstel hoe de Omgevingsdiensten beter kunnen functioneren.

Er liggen dus blijkbaar plannen om beter te gaan werken, maar waarom moeten die automatisch meer geld kosten? Ik denk dat er binnen de organisaties best goede werkafspraken gemaakt kunnen worden zonder dat daar meteen geld bij moet. Ik vraag mij af waar dat geld dan precies heengaat.

Wij horen ook graag van de gedeputeerde waarom de eerste kaders verkeerd waren. Blijkbaar hebben wij een verkeerde inschatting gemaakt. Ik hoop echt dat PS goed worden meegenomen in de plannen zodat wij een integrale afweging kunnen maken en ook het juiste prijs-kwaliteitsniveau kunnen bekijken. Wij vinden inderdaad zowel de kosten als de kwaliteit belangrijk, maar wij willen wel zien wat het kost als wij voor meer kwaliteit kiezen. Die balans zien wij graag terug in de voorstellen. Dat zal misschien veel onbegrip bij ons kunnen wegnemen. Kan de gedeputeerde ook aangeven hoe het gaat om de andere Omgevingsdiensten in Nederland? Worstelen zij met dezelfde problemen? Ik bespeur misschien enige terughoudendheid. Wij hebben ooit eerder dit soort vergelijkingen gehad in het kader van de Natuurbeschermingswet en daar liepen onze interpretaties enigszins uiteen, maar het zou toch goed zijn als wij zo'n vergelijking op hoofdlijnen maken.

Mevrouw **Roijackers** (GroenLinks): Voorzitter. Ik kijk uit naar de uitwisseling aan de hand van de stukken die wij nog krijgen.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter. Er liggen nog enkele vragen. Ik moet u zeggen dat ik zo uit mijn hoofd niet weet bij welke dienst de plannen van aanpak al openbaar zijn, in de zin van goedgekeurd door het dagelijks bestuur en doorgestuurd naar het algemeen bestuur. Als dat gebeurd is, zijn zij dus openbaar en zullen wij die aan de Staten doen toekomen.

Er is ook gevraagd waarom de plannen extra geld moeten kosten. Het vergt misschien te veel tijd om het hier nu uit te leggen, maar in de plannen zelf ziet u waarom dat extra geld kost.

Hebben wij ons vergist bij het vaststellen van de huidige criteria? Volgens mij is dat niet zo. Wij hebben dat vier jaar geleden gedaan en toen was bijvoorbeeld de inschatting dat wij snel efficiency zouden bereiken bij de samenwerking en dus snel zouden kunnen inverdiene. Vandaar dat wij toen al de 3 x 3 efficiencykorting op de begroting in de kaders hebben gestopt. Na drie jaar Omgevingsdiensten blijkt dat de werkelijkheid anders is, dat het blijkbaar eerst geld kost om een nieuwe organisatie op te zetten voordat deze zo efficiënt kan werken dat je efficiencykorting kunt inboeken. Voortschrijdend inzicht leidt ertoe dat de criteria nu moeten worden aangepast. Dat zegt echter niet dat wij ons destijds vergist hebben. Het past alleen niet meer bij de huidige realiteit en bij de huidige situatie. Wij zullen zeker proberen een balans aan te brengen tussen kwaliteit en budget. Dat is de kern van die criteria. Het gaat altijd om de vraag hoeveel hebben wij over voor welke kwaliteit aan vergunningverlening, toezicht en handhaving. Dat moet duidelijk worden in het voorstel voor nieuwe criteria.

PS 44/15: Wijziging Verordening ruimte 2014, kaartaanpassingen 4

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Naast de wijzigingen van de Verordening ruimte die vandaag voorliggen, zitten in de stukken ook enkele afgewezen verzoeken. Over het afgewezen verzoek van de gemeente Drimmelen heeft onze fractie zich enigszins verbaasd. Deze gemeente zou aan de westkant van Made een glastuinbouwcomplex willen saneren voor de bouw van een supermarkt, de nieuwbouw van het Dongemond college en een speelbos.

GS wijzen dit verzoek af vanwege de zogenaamd "duidelijke scheiding tussen stad en land", waardoor dit gebied niet geschikt zou zijn voor stedelijke ontwikkeling. Daarnaast stellen GS dat deze ontwikkelingen niet passen in de ladder van duurzame verstedelijking, omdat er oplossingen zouden zijn binnen bestaand stedelijk gebied.

Toen onze fractie bij een eerdere wijziging van de Verordening ruimte vorig jaar om praktisch dezelfde redenen vroeg om het plan voor het Dommelkwartier in Valkenswaard te heroverwegen, lieten GS weten niet op de stoel van de wethouder te willen zitten en dat dit op de eerste plaats gemeentelijke afwegingen zijn. Dit roept de vraag op of hier een consistente lijn in het provinciale ruimtelijke beleid ontbreekt. Waarom gaan GS in het geval van Drimmelen wél op de stoel van de wethouder zitten door op zulk detailniveau in te grijpen? Graag een reactie.

Daarnaast is het onduidelijk welke criteria GS hanteren voor een "duidelijke scheiding tussen stad en land". Momenteel is dit gebied in Made bebouwd met een kassencomplex met bijgebouwen; van een open landschap is geen sprake. Wat zijn voor GS de criteria om dit te bepalen? Graag een reactie.

Wat de voorgestelde wijzigingen zelf betreft, heeft de PVV fractie bekeken of betreffende locaties in aanmerking komen voor windmolenparken, asielzoekerscentra of moskeeën. Dit hebben we in het voorstel niet kunnen ontdekken. Toch willen we graag uitsluit hierover van het college. Is bij GS bekend of een van de voorgestelde wijzigingen bedoeld is voor de ontwikkeling van een windmolenpark, asielzoekerscentrum of moskee? Graag een reactie. Indien dat niet het geval, heeft onze fractie geen

bezwaar tegen de voorgestelde wijzigingen.

Mevrouw **Klitsie** (D66): Voorzitter. Vandaag stellen wij voor de vierde keer kaartaanpassingen vast van de Verordening ruimte. Het lijkt een administratieve handeling, en dat is het natuurlijk ook, maar er zit een heleboel werk achter en onder deze kaartaanpassingen. Als je de stukken goed leest, zie je dat met heel veel partijen overleg gevoerd is om tot deze voorstellen te komen. Ik zal er een paar voorbeelden uithalen. Als eerste de overlap tussen cultuurhistorie en stedelijke ontwikkeling.

Met een groot aantal gemeenten, – ik heb ze geteld, het zijn er meer dan 30 – is overleg gevoerd om duidelijkheid te krijgen over de cultuurhistorische gebieden en de gebieden met stedelijke ontwikkeling. Die zijn uitgezuiverd. Dit leidt tot kaartaanpassingen. Soms verdwijnt de aanduiding cultuurhistorie, soms verdwijnt de aanduiding stedelijke ontwikkeling. Ook dit lijkt een administratieve handeling, maar feitelijk is het een actie van deregulering. Deze helderheid voorkomt in de toekomst heel veel overleg en frustratie. Ik vind het echt een goed voorbeeld.

Het tweede voorbeeld dat ik wil aanhalen is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) rond Reusel en Hilvarenbeek. De EHS rond Reusel wordt met 115 ha vergroot, tegelijkertijd wordt de EHS in Hilvarenbeek bij Gorp en Roover met 202 ha verkleind. Mijn fractie streeft naar een robuuste EHS en de versterking van de EHS rond het beekdal van Reusel past helemaal in die lijn. In het gebied van Gorp en Roover wordt een aantal landbouwenclaves die nu in de EHS liggen niet langer als EHS begreemd. De vraag die ik daarbij heb aan de gedeputeerde is, hoe het waterbelang van de natte natuurparels in Gorp en Roover geborgd wordt. Het waterpeil van de landbouw heeft immers invloed op de omgeving daaromheen.

Het derde voorbeeld betreft de gemeente Cranendonk. In de toelichting bij de Oplegnotitie – dus niet in de Verordening zelf – staat een aantal interessante zinnen over het Duurzaam Industrie Terrein Cranendonk (DIC). Het college constateert dat op dit terrein de EHS samenvalt met het zoekgebied verstedelijking en dat dit voor de ontwikkeling van het DIC onjuist is. Edoch het college gaat de kaart pas herbegrenzen als de natuurcompensatie vastligt in het toekomstige bestemmingsplan voor het DIC. Op het terrein van DIC is de zinkfabriek Nyrstar gevestigd. Ik heb de Burap ook helemaal doorgespit en kom daarin helemaal op het eind tegen dat over de natuurcompensatie afspraken met Nyrstar zijn gemaakt voor ruim een miljoen euro. Ik zie die twee dingen en denk dan: Hoe zit het precies? Kan het college dit toelichten?

Voor alle duidelijkheid: De discussie rond het DIC duurt al ruim 20 jaar. Ik heb die als ambtenaar hier zelf nog mee mogen voeren. Ik vind het echt tijd worden voor een zorgvuldig oplossing, ook vanuit de natuurwaarden van het gebied.

Voorzitter, mijn fractie heeft gekeken naar het hele proces van de totstandkoming van deze kaartaanpassingen. Er is veel overleg gevoerd, er zijn tien inspraakreacties gekomen en die zijn op een goede manier gewogen. Dit is echt een voorbeeld van hoe wij als Staten het proces kunnen controleren. Het is zorgvuldig en goed gebeurd. Daarom kunnen wij deze aanpassingen volledig steunen. Ik heb alleen nog een paar vragen gesteld die ik graag beantwoord wil zien.

De heer **Maas** (PvdA): Voorzitter. Ik wilde hetzelfde zeggen als mevrouw Klitsie. Wij kunnen beamen dat de gevolgde procedure waarbij de zienswijze, de inspraakreacties, etc. op onderdelen hebben geresulteerd in aanpassingen, zeer zorgvuldig is geweest en heeft geleid tot de juiste afwegingen. Wij danken het college daarvoor en kunnen akkoord gaan met dit voorstel.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. De tekst en de uitwerking van dit voorstel vind ik niet uitblinken in helderheid. Het is jammer dat ik dat moet zeggen. Het is nogal eens zoeken wat de definitieve bestemming wordt en ook de kaarten zijn best lastig te raadplegen.

En dan de teksten! Ik geef een voorbeeld: "Gelet op de provinciale ambitie om de Ecologische Hoofdstructuur niet te laten toenemen, is in het gebiedsproces gezocht naar locaties et cetera waar de

Ecologische Hoofdstructuur kan worden gereduceerd." Ik kom hierop zo op terug, ik vind het redelijk onleesbaar.

Het is goed dat de cultuurhistorische waarden bekeken zijn en daarover een beslissing genomen wordt. Echter enerzijds wordt bij sommige gebieden de stedelijke bestemming eraf gehaald en wordt die cultuurhistorisch en andersom. Mijn vraag aan GS is waarom direct stedelijke ontwikkelingen en bijvoorbeeld niet de aanduiding integratie stad/land? Ik heb die althans niet kunnen ontdekken.

Voor ons zijn er twee problematische ontwikkelingen. Die werden zojuist ook genoemd door mevrouw Klitsie van D66. Allereerst het DIC. Zoals ik het lees, lijkt het alsof deze passage snel in elkaar geknutseld is. De tekst is lastig en lijkt zichzelf tegen te spreken. Zo staat er bijvoorbeeld, dat er een discrepantie bestaat tussen de Verordening ruimte en de bestaande situatie. Daaraan is zojuist ook gerefereerd. Daarna volgt die zin over de EHS die net ook al door mevrouw Klitsie genoemd is. Volgens mij staat er in de tekst dat er pas gecompenseerd hoeft te worden als er een daadwerkelijke invulling is van dat terrein. Ik wil graag een toelichting van GS op dit punt. De gemeente heeft in dit geval via de inspraak laten weten dat zij de aanduiding "regionaal industriepark" wil krijgen; een park voor een zwaardere categorie industrie. De gemeente heeft dit niet verzocht maar dit bleek uit de inspraakreactie. Uit het voorstel maak ik echter op dat de provincie dit eigenlijk nog helemaal niet wil, want zij vindt het prematuur. Dat staat namelijk in de tekst. Waarom hebben GS deze onorthodoxe weg gevolgd en waarom wordt deze wijziging voorgesteld?

Ik haalde net aan de zin aan over de wijziging bij de gemeente Hilvarenbeek. De toevoeging van de EHS heeft plaatsgevonden op verzoek van de gemeente Hilvarenbeek, maar er blijkt een fout in het kaartenmateriaal te zitten. Waarom is dit gebeurd? Gelet op de provinciale ambitie om de EHS niet te laten toenemen, is in het gebiedsproces gezocht naar locaties waar de Ecologische Hoofdstructuur kan worden gereduceerd. Ik vraag mij af wanneer wij als Provinciale Staten deze beslissing hebben genomen. Ik bedoel dan de ambitie om de EHS niet te laten toenemen. Wij hebben vastgesteld dat wij de EHS gaan afmaken en wij hebben ook vastgesteld hoe wij dat gaan doen. Daarmee was GroenLinks het van harte eens. Maar als dat nu wordt geframed als "wij hebben de ambitie de EHS niet te laten toenemen" kunnen wij daar echt niet achter staan.

Er wordt nu voorgesteld de EHS bij landgoed Gorp en Roover te verminderen met 202 ha. Ik ben ervan uitgegaan dat de nieuwe bestemming agrarisch wordt en dat gaat dus betekenen dat er bos wordt gekaapt. Mevrouw Klitsie heeft daarover een vraag gesteld. Wij kunnen het hier niet mee eens zijn. De Partij voor de Dieren zal zo meteen mede namens GroenLinks hiervoor een amendement indienen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. De verwachtingen zijn meteen hooggespannen, maar wij wachten even met het amendement totdat wij het antwoord van de gedeputeerde hebben gehoord.

We willen ons bij de wijzigingen van de Verordening ruimte toeleggen op de bestemmingswijziging op Landgoed Gorp en Roover; een waardevol landgoed met EHS-bestemmingen en gelinkt aan een Natura 2000-gebied.

Uit het vandaag vast te stellen document waarin de kaartaanpassingen staan toegelicht, blijkt dat vanuit de provinciale ambitie om de Ecologische Hoofdstructuur niet te laten toenemen, is besloten om daarom 202 hectare EHS bij Landgoed Gorp en Roover te verwijderen. De reden dat dit ecologisch acceptabel is, is volgens het college dat het landgoed dermate robuust is dat door verwijdering van 202 hectare de Ecologische Hoofdstructuur in het gebied nog steeds optimaal kan functioneren. Hiervoor in de plaats wordt 115 ha toegevoegd aan de EHS in Reusel de Mierde. Wij vinden het lovenswaardig dat het college zich inspant om dat gebied te versterken. Je moet kansen pakken daar waar die zich voor doen. Als onze fractie het goed begrijpt, is alles in goed overleg gegaan met betrokkenen, waaronder het Brabants Landschap en het waterschap. Dus zeker lof daarvoor.

Wij zitten wel met de volgende vragen:

- Waarom komen de aantallen hectares niet overeen? Er verdwijnt immers 202 ha en er komt 115 ha terug. Dat is volgens onze fractie niet in lijn met de afspraken die wij gemaakt hebben over de EHS.

- Waarom is er gekozen voor dit gebied, dat gezien de ligging zeer waardevol is vanwege de samenhang met Kempenland West?

Alhoewel de gronden, 202 ha, nu ook intensief of intensiever worden gebruikt want het is landbouwgrond als ik het goed zie op de kaart, verdwijnt er wel een bepaalde beschermde status. Met een EHS status is er wel een mogelijkheid om gronden te gebruiken voor omschakeling van de landbouw; iets wat volgens ons beter past bij een landgoed. Dat brengt ons bij de vraag welke bescherming de gronden krijgen als er geen EHS bestemming meer op ligt. Na ons besluit hier zijn we aangewezen op de bestemmingsplannen van de gemeenten Goirle en Hilvarenbeek en op de Natuurbeschermingswet. Intensiever gebruik voor landbouw en veehouderij wordt mogelijk. Ik denk dat dit een koers is die we niet willen als Brabant. Deze ontwikkeling zou jammer zijn voor dit mooie stuk Brabant. Kan de gedeputeerde toezeggen aan het gebied toch een beschermde status toe te voegen eventueel in overeenstemming met de gemeenten Goirle en Hilvarenbeek en met de landeigenaren?

De EHS is in begin jaren negentig in een zorgvuldig proces tot stand gekomen, vanuit een ecologische onderbouwing. Het gaat hier om een samenhangend robuust natuurgebied. Het verwijderen van de EHS op deze locatie in een omvang van 202 hectaren terwijl in dit gebied juist de samenhang zou moeten worden versterkt, kan volgens onze fractie wel degelijk nadelige gevolgen hebben voor de Natura 2000-gebieden. De EHS Gorp en Rovert stamt uit 2002. Helaas is het niet verder van de grond gekomen, maar wij moeten het niet zomaar opgeven. Op zijn minst kunnen deze gronden later worden aangewend voor landbouw die bijdraagt aan Natura 2000-doelen, zoals het herstel van de hydrologie – mevrouw Klitsie noemde het ook al –, vermindering van ontwatering en het terugdringen van intensieve bemesting. Wij stellen de gedeputeerde voor om dit onderdeel nu niet af te hameren maar het nog eens met de Staten onder de loep te nemen en te bezien wat wij samen met eigenaren en gemeenten nog kunnen ondernemen.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Voorzitter. Ik doe een deel van de beantwoording en collega Van den Hout zal zeker de vragen over de EHS voor zijn rekening willen nemen.

Het is eigenlijk wel een mooie casus, mijnheer Van Hattem, om eens te kijken wie nu op welke stoel moet zitten. Als het gaat om de situatie in Drimmelen ben ik het gezag van de Staten aan het uitoefenen. Wij hebben hier met elkaar in de Verordening ruimte vastgesteld dat dit zoekgebied stedelijke ontwikkeling is. Daar wordt nu opnieuw een functie voorgesteld waarvan wij weten dat die niet in die ontwikkeling past. Daar pas ik dus het gezag toe dat ik moet toepassen op basis van de Verordening ruimte die de Staten hebben vastgesteld. Ik wil even markeren dat de gemeente Drimmelen geen zienswijze heeft ingediend, want dit speelde vorig jaar al. Het is een herhaling van zetten: het opnieuw aan de orde stellen van iets de orde hadden. Toen hebben wij op heel goede gronden gezegd dat het niet passend is. Als de heer Van Hattem spreekt over moskeeën en asielzoekerscentra vraagt hij mij eigenlijk om op de stoel van wethouders te gaan zitten en dat wou ik niet doen.

Er zit één voorstel in dat raakt aan windmolens namelijk de Kabeljouwbeek in Woensdrecht. Als gevolg van een recente uitspraak van de Raad van State dat de werkwijze die wij daar gevolgd hebben niet de juiste is, kom ik bij u terug waarschijnlijk met een voorstel om dat via nadere regels te doen. U mag mij dan aanspreken in mijn rol als gedeputeerde en daar uitspraken over doen.

Met Cranendonk zijn wij inderdaad al heel lang bezig. In essentie is hier de constatering dat wij de zaak gaan regelen in een bestemmingsplan en niet de omgekeerde weg volgen, namelijk al kaartaanpassingen doorvoert voordat er met een voorstel voor bestemmingsplan heel goed zicht komt op hoe de belangen die daar spelen op een goede manier kunnen worden geborgd. Ik weet niet of de heer Van den Hout nog iets gaat zeggen over de EHS-compensatie die daar materieel speelt. Voor de kaartaanpassingen in het kader

van de Verordening ruimte is het simpele beeld dat dit nu niet nodig is. In het kader van het bestemmingsplan dat in procedure komt, kunnen wij de conclusies voor de kaart met u gaan trekken.

Mevrouw Brunklous vraagt waarom geen integratie stad/land op een aantal plekken waar nu stedelijk gebied wordt gedefinieerd. Even voor het beeld. De kaart die bij de Verordening ruimte hoort, is een volledig gelegde puzzel. Elk stukje in Brabant is benoemd. Wij hebben vastgesteld dat er vooral overlap zat tussen het cultuurhistorische vlak en het stedelijk gebied. Die overlap hebben wij weggehaald maar daar niet nog eens integratie stad/land tussen gepropt. Wij hebben er vooral voor gezorgd dat gebieden niet meer overlappen. De Verordening eist namelijk eenduidigheid: het is dit of dat. Vandaar dat wij eigenlijk alleen maar deze twee smaken in die lange lijst zien en ik snap heel goed dat dit de leesbaarheid niet ten goede komt. Wij zullen de desbetreffende opmerkingen ter harte nemen, maar dit is de achtergrond.

De **voorzitter**: Er resteren nog drie minuten voor gedeputeerde Van den Hout.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter. Bij het vaststellen van BrUG (Brabant Uitnodigend Groen) en alles rond de EHS hebben wij niet alleen aangegeven hoe wij daarmee omgaan en waar die ongeveer ligt, maar ook de omvang daarvan. Tegelijkertijd hebben wij geconcludeerd dat er sprake was van enkele honderden hectaren overbegrenzing en dat wij die in de periode tot 2027 eraf zouden halen want het is gewoon te groot bemeten. Dat gaan wij strategisch doen. Dat doen wij bijvoorbeeld bij Gorp en Rovert. Er vindt een uitruil plaats in een gebied: 202 ha gaan eraf en ergens anders op een voor dit project betere plek komen 150 ha terug. Het gaat netto om een afboeken van 52 ha van de overbegrenzing. Dan zijn wij echter nog niet klaar. U gaat nog tot 2027 meer voorstellen krijgen voor het schrappen van EHS. De grond die hier geschrapt wordt, is al in gebruik als landbouwgrond. Op papier is deze grond EHS maar in werkelijkheid is het landbouwgrond. Het verandert waarschijnlijk dan ook niet veel aan de waterstanden aldaar. Wat gelukkig blijft is de harde garantie uit het beleid bij natte natuurplekjes over welke waterstanden wij eisen in de natte natuurplekjes en in de beschermingszone daaromheen. Er zijn met de waterschappen en de ZLTO (Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie) afspraken gemaakt over hoe wij daarmee omgaan. Die garantiebepalingen zijn hier keihard van kracht.

De informatie over de compensatie EHS bij Nyrstar heb ik niet paraat. Ik zal die vraag schriftelijk moeten beantwoorden. Mevrouw Brunklous vroeg of compensatie pas aan de orde is bij de realisatie van een project. Dat is inderdaad het geval. Van te voren moet de garantie worden geregeld dat er gecompenseerd kan worden op het moment dat een project wordt gerealiseerd. Als die realisatie pas in 2025 plaatsvindt, hoeft die compensatie nu nog niet worden aangelegd.

De heer Van der Wel vraagt of er geen ander soort beschermingsstatus is voor het gebied dat nu geen EHS meer is. Nee, zoveel smaken aan beschermende status hebben wij niet. Het is óf EHS, óf waterwingebied en dat is het niet. Het is dus gewoon landbouwgebied. Daar kan inderdaad alles gedaan worden wat volgens het vigerende bestemmingsplan en de verordening mogelijk is.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Ik wil even reageren op hetgeen gedeputeerde Van Merrienboer zojuist naar voren bracht. Wij hebben hem niet gevraagd om op de stoel van de wethouder te gaan zitten, nee, wij hebben gevraagd of er sprake is van een consistente lijn in het provinciale ruimtelijke beleid. Toen wij hier vorig jaar stonden en met zijn voorganger de heer De Boer spraken, zei hij dat hij geen bordje met wethouder had staan en dat hij die punten uit de Verordening ruimte niet zo hard wilde toepassen. Naar mijn idee zit daar licht tussen. Waar nodig moet de Verordening ruimte duidelijk worden toegepast, laat daarover geen misverstand bestaan.

De criteria voor de scheiding tussen stad en land zijn mij nog steeds niet helemaal duidelijk. Ik heb daarop geen duidelijk antwoord gehad.

Ten aanzien van onze vragen over moskeeën, asielzoekerscentra en windparken merk ik het volgende op. Wij hebben inderdaad gelezen dat het verzoek voor Kabeljauwbeek in dit voorstel niet gehonoreerd is. Wij kijken in ieder geval uit naar de discussie daarover. Wij willen zeker geen klimaatminaretten bij de Brabantse Wal.

Ik heb de beantwoording gehoord en vraag de gedeputeerde nogmaals of ik ervan kan uitgaan dat er bij GS verder niets bekend is over de drie genoemde thema's die voor ons bezwaarlijk zouden kunnen zijn.

Mevrouw **Klitsie** (D66): Voorzitter. Ik dank de gedeputeerden voor de beantwoording. Ik heb nog een vraag over de natte natuurparel in Gorp en Roovert. Het is landbouwgrond en het blijft landbouwgrond, dus er verandert niks, aldus de gedeputeerde. Dat is nu precies mijn punt van zorg. Gorp en Roovert is immers een gebied dat behoorlijk gevoelig is voor verdroging en als het waterpeil blijft zoals het nu is, ben ik toch een beetje beducht voor de natte natuurparels. Hoe hard zijn de afspraken die hierover gemaakt zijn met Brabants Landschap en de ZLTO.

Ik zie graag de schriftelijke antwoorden over Nyrstar tegemoet.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. Ik deel dezelfde zorgen als mevrouw Klitsie van D66. De gedeputeerde zegt dat het al landbouwgrond was, maar volgens mij was het EHS. Het wordt gebruikt als agrarisch in de EHS, laten wij het zo zeggen. Als daar nu echt de bestemming agrarisch op wordt gelegd, kan die boer ook andere dingen gaan doen. Ik weet dat het nu als agrarisch gebruikt wordt, want ik kom er weleens. Wij hebben ook zorgen over de verdroging. Deelt de gedeputeerde die zorgen niet?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik maak mij ook wel een beetje zorgen over wat de gedeputeerde zegt, want zonder enige bescherming, behalve de afspraken over natte natuurparels, kunnen er wel ontwikkelingen plaatsvinden op het gebied van de veehouderij die de boel wel kunnen belasten. Het enige instrument dat wij hebben, is de Nb-vergunning (Natuurbeschermingswet-vergunningen). Dat is niet hoe wij graag de transitie in de landbouw zien. Wij willen geen extra intensieve gebieden creëren maar juist in overleg met de eigenaren proberen om iets te creëren dat draagvlak heeft in de omgeving en in onze visie bij Brabant past.

Ik heb twee vragen gesteld. Hoe zit het met de een op een overschakeling? De gedeputeerde neemt 202 ha uit het gebied en er komt 115 ha terug. Het verschil is geen 52 ha. Er is een verdeelsleutel? Volgens mij is de afspraak dat het een op een overgezet moet worden. Het EHS-gebied kan inderdaad kleiner worden, helaas. Dat is een keuze van het vorige college en de Staten hebben daarmee ingestemd. Het is niet onze keuze en wij zijn er niet blij mee. Maar goed, als er ook een afspraak is dat het een op een wordt overgezet, zie ik dat hier niet terug.

Kan de gedeputeerde aangegeven of er mogelijkheden zijn om, behalve wat hij zegt over natte natuurparels, nog iets te doen met de landeigenaren, met de gemeente en het waterschap om daar tot een andere landbouw te komen dan intensieve landbouw? Wij zouden dat graag zien want de EHS-status is toch iets waard en wij vinden het zonde om die zomaar op te geven.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): Voorzitter. Volgens mij zijn er nog twee vragen van de heer Van Hattem. Bij de eerste vraag houd ik het heel kort, want je zou een heel college kunnen geven over hoe je komt tot de definiëring van wanneer het stedelijk gebied is of integratie stad/land. Dat gaat met een heel mooie lagenbenadering, ondergrond, infrastructuur en de intensiteit van menselijke activiteiten in een gebied. Bij Made bijvoorbeeld praat je over een overgang van stedelijk gebied naar buitengebied. Je ziet ook dat daar nog plaats is voor intensivering op stedelijke functies binnen het stedelijk gebied. Zo komen wij uiteindelijk tot zowel definiëring van de status van een gebied als tot ruimte in toepassing van de Verordening ruimte op het moment dat er een ontwikkeling speelt.

De tweede vraag had betrekking op Kabeljauwbeek. Er is bij ons geen overige informatie bekend over de relatie tussen deze kaartaanpassing en de functies die de heer Van Hattem noemt.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat laatste antwoord is heel duidelijk, bedankt.

Ik kom even terug op de begrenzing van stedelijk gebied en platteland. Ik haal het voorbeeld aan dat hier vorig jaar speelde: het Dommelkwartier in Valkenswaard. Juist daar was sprake van een scherpe scheiding. Er was een woonwijk aan de rand van het dorp en daarachter lag een cultuurhistorisch landschap. In dit geval betreft het een "rafeling randje" van de dorpskern. Het is een kassengebied, het is geen open landschap. In het geval van Valkenswaard is het criterium landschappelijk gezien eigenlijk keihard maar in het geval van Made is het vrij onduidelijk. In het ene geval wordt er gewoon mee ingestemd en in het andere geval is het: ho, pas op de plaats. Ik begrijp niet waar het college zo'n scherpe lijn kan trekken.

De heer **Van Merrienboer** (GS;PvdA): De Verordening ruimte vraagt maatwerk. Vanuit de Structuurvisie en de lagenbenadering waarover ik sprak, is de kwaliteit van een gebied duidelijk beschreven. Op het moment dat er plannen zijn om in dat gebied iets te doen, kijk je naar de kwaliteit van dat gebied en naar de ruimte die nog aanwezig is in het nabij gelegen stedelijk gebied om dit soort functies onder te brengen. De combinatie "rafelige randjes en Brabant" klopt inderdaad vaak en is op veel plekken aan de orde. Het is dus elke keer een afweging: wat is de intrinsieke kwaliteit van het gebied waar je iets wilt doen en heb je alternatieven in de buurt om die functie in te vullen? Wij zijn heel blij dat wij met de Verordening ruimte dit maatwerk kunnen toepassen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik ben blij met dit antwoord van de gedeputeerde, want vorig jaar was er echt onduidelijkheid toen het ging over Valkenswaard. Wij toen nog een motie ingediend. Als wij nu een heldere lijn kunnen trekken, is dat een stap in de goede richting.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Het antwoord op de vraag hoe hard zijn de afspraken over de natte natuurparels zal ik de Staten moeten toesturen. Het is een flink pakket. Het gaat om eisen die voor een deel gelden binnen de natte natuurparels en, misschien nog wel belangrijker, voor een beschermingszone eromheen. Die hebben betrekking op de onttrekkingsmogelijkheden voor grondwater, beregening, drainage etc. Het is behoorlijk technisch, maar ik zal de Staten die zeker doen toekomen.

Mevrouw Brunklaus van de fractie van GroenLinks vraagt zich af hoe de EHS nu gebruikt kan worden als landbouwgrond. De meeste EHS in onze opgave tot 2027 is nu bepaald geen natuurgebied, anders hadden wij geen opgave gehad. De meeste EHS is landbouwgebied en dat willen wij aankopen, inrichten en gaan beheren als natuur. De 2000 ha bijvoorbeeld bij Peelveen die wij de komende zes jaar moeten omzetten in natuur, is op dit moment landbouwgebied.

De heer Van der Wel lijkt wel tegen het bestaan van landbouwgrond überhaupt te zijn. Daar kan ik weinig mee. Ik denk ook niet dat het mogelijk is om in ruil voor het weghalen van de EHS-status een ander soort landbouw te eisen. Dat neigt volgens mij naar machtsmisbruik. Ik denk dat wij de transitie van de landbouw op een heel andere manier moeten doen dan deze proberen af te dwingen en uit te ruilen tegen EHS-status.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Even voor de duidelijkheid. Het is toch zo dat de bestemming bij dat landgoed nu EHS is, dat de grond agrarisch wordt gebruikt en dat nu de bestemming EHS wordt omgezet in agrarisch? Dat is toch het idee? Eigenlijk is het EHS, ook al wordt het agrarisch gebruikt.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Op papier is het inderdaad EHS, maar in de praktijk is het gewoon landbouw. Ik heb verder geen vraag gehoord. Ik weet niet of dit antwoord iets opheldert.

Mevrouw **Brunklus** (GroenLinks): De vraag is hoe lang dit al EHS is.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Geen idee. Wil mevrouw Brunklus dat ik dat onderzoek en haar het antwoord toestuur?

Mevrouw **Brunklus** (GroenLinks): Graag.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik heb in mijn bijdrage al aangegeven dat het sinds 2002 omgezet is naar EHS. Ik vind het jammer dat de gedeputeerde onze partij afschildert als een partij die tegen landbouw zou zijn. Wij geven rechten weg. Als de status wordt weggehaald, kan er inderdaad van alles gebeuren. Je geeft dus wel degelijk ontwikkeling weg. Wij willen graag dat er dan toch enige afspraken gemaakt worden en hopen dat het college dat ook vindt. Uiteindelijk komt het nu in het bestemmingsplan terecht en dan verliezen wij behalve EHS nog veel meer, althans dat denken wij. Ziet de gedeputeerde dat niet zo?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Nee, dat zie ik inhoudelijk niet zo. Zoals collega Van Merrienboer al zei, gaat het hier om een kaartaanpassing in het kader van de Verordening ruimte. Wat u nu doet, mijnheer Van der Wel, is op de stoel van de wethouder gaan zitten en dat kan niet. De gemeente gaat daar zelf over. Wij passen de EHS aan om de EHS te kunnen realiseren op plekken waar die realiseerbaar is en om de overbegrenzing weg te halen. Dat stellen wij voor in de Verordening ruimte. De verdere invulling van het grondgebied van de gemeente Hilvarenbeek is aan die gemeente zolang zij maar binnen de verordening blijft. Daarover ga ik geen afspraken maken.

De heer Van der Wel had ook nog een vraag over het een op een overzetten, maar die vraag heb ik niet begrepen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Dat is jammer, want volgens mij is er ook de afspraak gemaakt dat wanneer EHS-gronden worden opgeheven en ergens anders worden ingezet zoals nu het geval is, dat dit een op een gebeurt en niet dat wij 52 ha – volgens onze berekening is het méér – verliezen want dan verliezen wij gewoon kapitaal. Dat is zonde want de opgave is al groot genoeg.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Die afspraak hebben wij niet. Wij hebben de afspraak om de overbegrenzing van de EHS te verminderen. Er gaat hoe dan ook tussen nu en 2027 papieren EHS verdwijnen. Dat gaat u meemaken, of u dat nu leuk vindt of niet. Er is geen afspraak dat als wij ergens 100 ha weghalen we ergens anders weer 100 ha moeten neerleggen, want dan komen wij nooit tot afbouw van die overbegrenzing.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik ga mijn uiterste best doen om dat boven tafel te krijgen. Ik hoop dat dit lukt voor de stemming.

Eerst zegt de gedeputeerde dat het heel moeilijk is om vat te krijgen op de landbouw om omvorming voor elkaar te krijgen. Nu hebben wij eindelijk iets en zegt hij dat toepassing daarvan oneigenlijk gebruik van machtsmiddelen is. Nee, dat is niet zo want hij maakt ook afspraken in het nieuwe gebied dat het EHS wordt. Dat is ook niet oneigenlijk. Je zou dat dus ook kunnen doen bij een gebied dat je verlaat, bijvoorbeeld het gebied Gorp en Rovert.

De **voorzitter**: Wat is uw vraag?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Behalve natte natuurparel is er volgens de gedeputeerde dus niets ondernomen om intensiever gebruik te kanaliseren?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Nogmaals, het gaat hier om een kaartaanpassing van de verordening. Wij zijn niet de gemeenteraad van Hilvarenbeek. De gemeente bepaalt zelf wat er met haar grondgebied gebeurt. U zit hier gewoon in de verkeerde kamer, mijnheer Van der Wel, als u het wilt hebben over het bestemmingsplan van Hilvarenbeek. De transitie van de landbouw is een ander proces. Ik denk echt dat wij die niet moeten vermengen met kaartaanpassingen van de Verordening ruimte. Het is een détournement de pouvoir. Misschien dat het dan helder is.

De **voorzitter**: Daarmee komen wij aan het einde van de behandeling van dit voorstel.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Voordat u de vergadering sluit, wil ik even een klein punt van orde maken. Geen hoofdelijke stemming daarbij, overigens, maar ik wel even iets rechtzetten. Bij de stemmingen is een klein misverstand opgetreden. Gelet op artikel 36, lid 2 van het Reglement van Orde kan er bij een vergissing bij het uitbrengen van een stem om aantekening in de notulen worden gevraagd. Dat doe ik hierbij. Onze fractie wil geacht worden tegen Statenvoorstel 59/15: Uitwerking van het Bestuursakkoord, te hebben gestemd.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Van Hattem. Dat is genoteerd. Deze aantekening heeft zoals in lid 3 van hetzelfde artikel wordt aangegeven, geen invloed op de uitslag van de stemming.

Sluiting van de vergadering

De **voorzitter**: Voordat ik de vergadering sluit, verzoek ik u allemaal uw pasje in te leveren. Ik dank eenieder voor zijn of haar inbreng. Graag nodig ik u allen uit voor een drankje en een worstenbroodje bij de bar op de eerste verdieping. Ik wens u allen een goed weekend toe.

De voorzitter sluit om 17.25 uur de vergadering.